Ч. 160 (14.991). Львів, неділя 24. липня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Українська фабрика залізних виробів у Винниках „СТАЛЬ" випустила на ринок першорядні цвяхи. Жадайте їх в кооперативах і крамницях.

ПАШУ І ЗБІЖЖЯ
висліди Вашої цілорічної праці і головні засоби на життя, о б е з п е ч у й т е с я від огню
в ТОВАРИСТВІ ВЗАІМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Д Н І С Т Е Р"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
Найстарша ощадностева установа заснована в 1843 р.
Вклади ощадностеві з гарантією д е р ж а в и.
Рахунки чекові. — Рахунки біжучі. — Дисконт ремес. — Позички векслеві і гіпотечні. — Купно, продаж. — Льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.
РЕЗЕРВИ 5,668.000 ЗОЛ.
Обсяг діяльности — ціла Галичина.
Замісцеві вплати — П. К. О. 500·198.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 13,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк кредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

Страшна катастрофа польського літака на Буковині.

ВСІ ПАСАЖИРИ І ЧЛЕНИ ЗАЛОГИ ЗГИНУЛИ.

Літак польських летунських ліній „Льот" „Льокгед 14", що летів з Варшави до Букарешту, розбився минулої пятниці пополудні 40 км. на схід від Кімполюнгу, недалеко села Столпин, на Буковині. В катастрофі згинуло 14 осіб, всі пасажири і члени залоги.

Літак „Льокгед 14" вилетів минулої пятниці 22. ц. м. в год. 1-ій вполудне з варшавського летовища на Окенцю з одинадцятьома пасажирами і чотирьома членами залоги.

До Львова літак прилетів згідно з розкладом їзди і по короткім побуті на летовищі віллетів до Черновець, куди прилетів в год. 5.20. Звідтіля вилетів в год. 5.25 до Букарешту. Ще в 5.38 радіостація оголосила комунікат, що літак летить на висоті 2.000 метрів. Комунікат згадував, що звязок дуже слабий внаслідок сильного атмосферичного вилалдування. Незадовго по цьому комунікаті дійшло до катастрофи літака в підгірській околиці, де найвищий верх не перевищає 900 м.

У катастрофі згинуло чотирьох членів залоги: летуни: Владислав Котарба та Олімпій Наріовський, радіооператор Зигмунт Зажицький та механік Франц Павек. Згинули теж усі пасажири: японський підполк. Вака з Варшави, болгарин Радев, швагер болгарського посла у Варшаві, журналіст Каро зі Злучених Держав, Ґраздовський з Варшави, Валішевський і Ґнись зі Львова, які летіли на острів Родос. Крім того в Чернівцях сіло чотирьох пасажирів, яких прізвища невідомі. Згаданим літаком летіло зі Львова ще двох пасажирів Яхимовичів, але вони, на щастя, висіли в Чернівцях.

На місце катастрофи виїхали з Черновець: ґенеральний консуль М. Уздовський, керманич відділу „Льоту" в Чернівцях кап. Дашевський і кореспондент ПАТ-а. В суботу передполуднем вилетіла з Варшави спеціяльна комісія у складі: інж. Е. Малецький з міністерства комунікації та інж. Филип з контролі цивільних літаків З „Льоту" полк. Ю. Ґілевич, референт навіґації Казимир Дзвонковський, шеф летунів Ю. Міц, шеф штабу Б. Ратайчак, контрольор Дзівак, радіоконтрольор Р. Вислоцький, керманич руху Р. Буяк і старший референт дирекції Й. Міхальський.

Літак „Льокгед 14" є того самого типу, на якім перелетів американський летун Юз довкола світа. Здогадуються про такі дві можливости катастрофи: літак обнизив лет наслідком бурі і розбився до скали, або теж наслідком мряки стратив звязок з ґоніометричною стацією. Про катастрофу надійшли вістки щойно в суботу 23 ц. м. в год. 3-ій вранці.

На розшуки літака виїхала рятункова експедиція з Черновець.

Овації в честь королівської пари у Льондоні.

Король Юрій VI. і Королева Єлисавета відбули на своїм особистім яхті вчора в год. 11.30 з Дувру вертаючися з Франції до свого краю. Сотки тисяч англійців витали зі захопленням своїх володарів. Льондонська юрба прорвала поліційний кордон, окружила королівське авто вигукуючи в честь короля і королеви. На переміну юрба співала Марсилєзу і „Боже спаси короля".

Судовий епільоґ заворушень у Клайпеді.

[illegible] суд литовського апеляційного [illegible] свідство проти 14-ох осіб, що брали участь у клайпедських заворушеннях 21. червня ц. р. У серпні вони станують перед судом — мабуть військовим — під замітом ворохобні проти держави та опору державній владі.

Перед новим скоком.

Львів, 23. липня 1938.

Московський Комінтерн, що керує комуністичною акцією у цілому світі через свої організації і своїх агентів у поодиноких державах з первісною метою викликати світову революцію та створити світову комуністичну імперію з Москвою у проводі, не викресливши очевидно зі своїх рахунків та найближчих тактичних комбінацій і українських земель, що опинилися поза Совітами. Він звернув окрему увагу передовсім на Східну Галичину і Волинь, для яких створено Комуністичну Партію Західної України (КПЗУ) як автономну секцію Комуністичної Партії Польщі (КПП) і таку саму автономну секцію створено і для Білоруси як Комуністичну Партію Західної Білоруси (КПЗБ).

Комінтерн використав з аґітаційною метою іствування правно-державної фікції, якою від початку була Українська Соціялістична Радянська Республика, в дійсности вже з самого заснування творця червоної Москви Леніна, московська кольонія. В будівництві нової імперії вжили тріку, проголошуючи самовизначення народів включно з правом кожного народу кольишньої царської Росії вийти зі Союзу Совітських Республик і створити самостійну незалежну державу. На цей трік зловилося багато наївних і ними воювали большевицькі керманичі Української Соціялістичної Радянської Республики вже з перших років її іствування. Пригадати хочби протест „президента" УССР в Харкові Раковського, болгарського жида, натуралізованого в Румунії, проти признання Радою Амбасадорів у Парижі Східної Галичини Польщі 24. березня 1923. р. без ніяких окремих застережень.

Ділом Комінтерну були голосні збройні диверзійні набіги на Східну Галичину восени 1922. р. при участи галичан, що після 1920. р. залишилися за Збручем і у своїй наївности вірили, що при допомові большевиків удасться їм здійснити свою національну ідею. Те саме підложжя мали і численні поменші диверзійні набіги на Волинь, що продовжувалися ще цілі роки після 1922. р. Аґітаційну мету і для внутрішнього національного ринку і для притягаючої сили для українців поза Совітами — у першу чергу в Польщі, мала і т. зв. українізація державного апарату і публичного життя на території УССР. І на цю аґітацію взялось чимало — теж і зпоміж галичан, особливо на еміґрації; зродилися „зміновіхівці", що в добрій вірі пішли за Збруч помагати большевикам будувати українську державу хочби у червоному большевицькому мундурі. Всі вони пропали, бо усіх їх розторощила безпощадно червона Москва.

Перед десяти роками розвинулося у нас в Галичині до небувалих розмірів радянофільство, навіть серед чільних провідників нашої інтеліґенції. Була це просто жахлива психічна недуга, що зі своїм зростом і закріпившись могла принести нам необчислені національні і моральні втрати. Колишній москвофіл Кирило

Увага млинарі!

Найгарнішу муку мають ті млинарі, які мелять разівку на каменях першої якости фабрики

Т-ва „Мукомол“

Towarzystwo „MUKOMOŁ“ Lwów, Kazimierza Wielkiego l. 35 tel. 294-61.

Вальницький у своїй уяві чувся вже не лише головою Сельробу, але і червоним диктатором західно-українських земель. Під комунофільський прапор пішли не тільки майже поголовно українські селянські маси північних земель, але стали горнутися від нього і цілі области Східної Галичини, особливо там, де колись мали голос довоєнні галицькі москвофіли або українські радикали.

Червона Москва зробивши добрий інтерес на наших зміновіхівцях та боячись зросту і скріплення свідомої української національної сили, що булоб ліквідацією большевизму і московського панування, відкрила своє справжнє обличчя і заграла в отверту гру. Увертюрою був процес Спілки Визволення України, по якій прийшли самогубні стріли Хвильового, Скрипника, трагедія Крушельницьких і масова безперервна праця ГПУ з метою навіть фізично винищувати українські селянськіниви й українську інтеліґентську верхівку. Захиталася й остаточно пропала фікція української держави в УСРР. У нас в Галичині пропало радянофільство, до якого у нас сьогодні майже ніхто не признається.

Після загрозливого розмаху на переломі 30-тих і 40-их років нашого віку большевицька агітація і комунофільство відпали зовсім з галицького села за винятком деяких околиць на Покутті (Косівщина) та деяких околиць Жовкви і Рави. Останки притихли, здесятковані зрештою судовими присудами. Жидівський елемент, бо він стояв у величезній перевазі у проводі КПЗУ, не міг майже нічого вдіяти. Зменшилися помітно його недавні ще успіхи на Волині і Холмщині.

В міжчасі перейшли основну еволюцію і самі московські большевики з теперішньої „кальовщини“ Сталіна. Те, що большевики признали права не московським народам, — це була концесія з конечности, а властиво зручний тактичний маневр. Комуністична ідеольоґія, партійна орґанізація, Че-ка, ГПУ — це були реальні звязання, що споювали в одно совітські республики, сперті на ілюзоричній суверенности. Совітський Союз у концепції Леніна був подуманий як інструмент, що мав конкурувати з твором Вільсона — Ліґою Націй. Коли виявилося, що вибух світової революції — це утопія, а інші народи й держави зовсім не мають охоти лучитися зі Совітським Союзом, стається він в доктрині і практиці большевизму щораз більше „батьківщиною пролетаріяту“. Цей процес у своїй послідовности дає в Союзі Соціялістичних Совітських Республик перемогу концепції теперішнього його диктатора Сталіна — будови соціялізму в одній країні. Так і витворилося поняття „соціялістичної батьківщини“, яке уформлено остаточно і залеґалізовано у Сталінській конституції СССР.

Ця еволюція теорії і практики родить у свою чергу — „совітський патріотизм“ звязаний з інтернаціоналізмом, бо „соціялістична батьківщина“ має бути батьківщиною робітників цілого світа. Тому що „соціялістична батьківщина“ охоплює фактично тільки територію СССР, родиться з льоґічної послідовности патріотизм російський, а властиво національно-московський.

Нині режім Сталіна, якщо йде про його національну сторінку, покривається у своїх засновках і у своїх практичних висновках з режімом царя Петра І. і цариці Катерини II, найбільш маркантних творців московського імперіялізму. Сьогодні в „соціялістичній батьківщині“ відживає у практиці у сто відсотках ще й з гаком передвоєнний московський націоналізм, а з ним і культ навіть деяких царів, Ломоносова, Пушкина, і всіх тих, що причинилися до скріплення московського народу. Говориться вже ясно і про російський (в національному розумінні) патріотизм і про російський нарід і його провідну ролю, тобто месіяністичну ролю у світі. Хоч як це парадоксально, то модерний московський націоналізм творять щойно большевики під проводом грузина Сталіна з великою імперіялістичною експанзією на зовні, як у другій половині 18-го віку творила його — у іншій очевидно формі — німкиня Катерина II, що остаточно скінчився на заході розгромом і розбором Польщі.

Ця величезна внутрішня переміна в пануючому большевицькому таборі в напрямі ренесансу і скріплення московського націоналізму має вже і матиме ще більше практичне значіння і для нас, і матиме теж без сумніву дуже загрозливе значіння і для польської держави і її існування. Практичну сторінку нової національної московської большевицької течії бачимо вже нині над Дніпром у посиленій русифікації і безпощадному касуванні всіх залишок передсталінської ери, що нагадують хочби фікцію державної самостійности України. Живцем повторюються часи касування Катериною II залишок і тіней гетьманщини на Лівобережжі.

Бачучи історичну анальоґію, мусимо бути приготовані і на поворот покатеринської епохи щодо західних українських земель — себто встрявання у наші внутрішні справи, неконечно вже під заслоною червоної плахти. Московські большевики — майстри, коли йде про те, щоб підшукати відповідну тактику. Не слід нам при цьому забувати, що пануванню жидів у большевицькому таборі приходить кінець, а при зрості московського націоналізму у цьому таборі він неминуче мусить прийти. З усуненням жидів, по своїй психіці універсалістів і нівеляторів національного життя, зникне з большевицької практики і теперішній універсалізм і червона Москва явно і славно перейме ролю царської Москви. А це не за горами і мабуть не дуже далеке щодо часу.

На нас жде новий московський скок і ... у нашій тіснішій батьківщині. Покищо будуть спроби скоку большевицьких аґентів на ... село; вони використовуватимуть сучасну пригожу для скоку нагоду. Конюнктура для емісарів червоної Москви під цю пору ... чайно корисна. Промахи польської політики відносно українців — як це нагадує половину 17-го віку з часів історичної Польщі на українських землях! — неполаднання рішального для Польщі українського питання, а властиво трактування його per non est — земельна політика земельні практики у приграничних повітах, ... сія навертання на Волині і ловлення ходачкової шляхти, політика супроти інтеліґенції у шкільній та церковній ділянці — врешті голосні ... годні і пова Польщею події з православними церквами і православним духовенством на Холмщині і Підляшші напевно заохочують емісарів Москви до нового скоку. Правда, оборонsocio для нас наша національна свідомість і ... часна політика самої Москви супроти нас. І все-ж з цього скоку може вийти деяка поважна шкода і для нас, а думаю, ще більше для Польщі.

Др. Степан Баран

Перевозить і магазинує

Меблі, товари

з усіх і до всіх місцевостей краю.

МЕБЛЕВІ ВОЗИ. Переводить ІНКАСО

Спедиційно-перевозова кооператива

ГАРМА

Львів, Потоцького 11а. Телеф.: 111-21

Обличча Італії під цю пору.

(Від нашого кореспондента).

Рим, 18. липня 1938.

Воно цікаво булоб пізнати докладно обличчя Італії під цю пору, коли Европа під покришкою примирности скриває велику загадку Завтра, коли непевність політичного положення вичуваєте майже кожного дня, передати настрій, моральний стан теперішньої Італії булоб дуже на часі. Спробуємо це зробити.

Найперше протимосковська вісь Рим-Берлін, що безспірно сильно діє на політику Европи, має чималий вплив на безпосередніх партнерів тієї оси: Німеччину й Італію. Себто: впливає країна на країну психольоґічно і то зокрема культурно, політично, мілітарно. Водай в Італії цей вплив помітний. Антисемітизм опановує й Італію у формі делікатній, проворній, зручній. Під покровом міністерства народньої культури ідуть у римській пресі статті на теми расизму — арійщини, семітизму. Доказують, що Італія має свою расу від хвилини, коли на ці землі прийшли льонґобарди. Щораз частіше у приватних розмовах чуєте дискусії на цю тему.

Ще більше впливу Німеччини зауважуєте на війську, чи на військових формаціях узагалі, зокрема на чорних сорочках. Внутрішньо — не знаємо, але зовнішньо — великий вплив. Ще недавно пять-шість років тому, коли дорогами, підчас якогось перегляду, проходили формації чорних сорочок, то нам, у першу чергу тим, що виховані в німецькій військовій школі, було важко розріжнити: „позір“ від „спочинь“ чи й від „свобідно“, бо й „позір“ було таке як і „свобідно“. Коли ви на це звертали увагу італійця, то він відповідав: „ми не німці!“ Сьогодні уже тієї дібнички, того недогляду нема. Кожний відділ війська, чи фашистівської молоді, проходить замкнутими у квадраті рядами і ноги вибивають отой ставелий крок, що передає вираз сили. Цей сам вплив тіснішої дисципліни бачите й серед аванґардистів, а то й серед малих баліля. Ніхто не заперечить, що це вплив Німеччини.

Цікаве й те, що ніде на дорозі не натрапите сьогодні в містах Італії на беззахисних дітей, на тих шибайголов, халамидників. Вони — щезли. Бо коли хлопчина в шестому році життя іде у фашистівську орґанізацію „Сини вовчиці“, а потім у „Баліля“, то йому вже ніколи товктися по розпуттях великих доріг сучасних міст Італії. Це дешевше обходиться батькам і приносить користь нації, якої дух мілітарно скріплюється, дисципліна увіходить уже в кров.

За останні роки помітно, що й народ, усе населення Італії ще більше здисциплиноване, чого не було ще до абісинської війни. До скріплення цієї дисципліни причинилась італьо-абісинська війна, яка піднесла Італію до імперії, а ще більше — санкції пятьдесяти двох держав проти Італії. Цей дипльоматичний удар Англії сцементував, здисциплінував нарід Італії так, що ще й сьогодні вичуваєте повну готовість Італії супроти ударів іззовні.

Розуміється, час до часу, ви помітите ... несподівано, нишком, мов крізь шпару, ... вітер рвучкої струї сучасної Італії. Виразно ... ете, що це „легіт“ із темних шляхів Москва-Париж, що руїнною бурею хотів би розгулятися по всій Европі. Ці подуви ви вичували ... побуту тут Гітлера. Можна було їх вичути і тоді, коли прийшов розпорядок домішувати до хліба трохи кукурудзи. Нічого незвичайного. Адже істнують сьогодні на світі народи, що ... курудзяного хліба не мають, а не то що ... 20% кукурудзи з пшеницею. Але це вистачило Москві, чи її сателітам, підняти шушу... серед частини населення Італії. А народ — ... шукати любить. Уряд покарав тих пекарів, ... давали більший процент кукурудзи до хліба, ... як було приписано, і то важко покарав ... хліб дальше мішаний, а народ уже ... мовчить.

Що закордонні осередки антифашизму ... не мають просто з чим виступати проти ... шизму й у своїй антифашистівській пропаганді доходить інколи до смішного, оце доказ ... соліні довів до того, що сьогорічний ... доходять інколи до смішного, це доказ ... соліні винен, що дощу не має. І ця пропаганда має зовсім протилежні наслідки, бо й селянин і робітник бачить, що це вже переборщення, минаючи те, що врожай не менший, як ... го року.

І так попиту на цей „легіт“ тут нема ... то що, а ще більше: червона політика у ... ції, жорстокости червоної Еспанії, звірства ... ліна, безустанні криваві протести проти ... в Україні — усе те доказує, що червона Москва не принесе Европі нічого іншого, ... їну всього, що істнує в Европі, що ... Москві доступ до Европи треба заказати.

М. Зазацький

ВЕЛИКА ВИГРА

50.000 зол.

на ч. 67422

15.000 зол.

на ч. 104679

10.000 ЗОЛ. на число 26070

10.000 ЗОЛ. на число 155389

і теж багато вигр нижче 10.000 зол.

впало в тягненні 2 кляси на льоси куплені в незмінно щасливій колектурі

„Надія", Львів, Леґіонів 11

Перед маєстатом історії.

Голос у дискусії на тему: Чи миритись нам з москвофілами?

Часто згадуємо про струсину тактику, тобто про безглуздий навик удавати, що не бачимо небезпеки або неприємної халепи, перед якою ми опинилися, та якій треба би сміло глянути в очі, щоб зарадити лихові. Та може ще частіше доводилось би говорити про „правду наполовину", тобто про таку роботу, коли ми правду бачимо, та визнаємо її тільки „напів", так довго і в такому обсягу, поки вона для нас у даному менті байдужа або навіть чомусь вигідна, та не хочемо бачити і визнати її решти, яка з першою її частиною нерозривно звязана.

Таке було з поділом нашого народу в Галичині на українців і „русинів". Тут не місце писати про те, як до цього дійшло. На це треба би обширної студії, щоб виказати, які пекольні потуги перфідії з одного та глупоти людської з другого боку при цьому „співпрацювали". Навіть неодин, втаємничений у політичні містерії діяч схопився би з жахом за голову, колиб пізнав усю тайну, як довершилася ця неймовірна політична містерія з „русинами". Та сьогодні стоїмо перед довершеним фактом, що „русини" дістали вже свою окремішню рубрику в статистиці, а одна політична організація на цьому конику сидить і їде. Ще гірше, що недавно, бо ледви три роки тому, не лише такий часопис, як „Русскій Ґолос", але й деякі поважні українські часописи в якомусь затьмаренні політичного глузду писали про — дві окремішні нації українців і „русинів" у Галичині, доливаючи оливи до вогню під рожном, у котрім самі мали смажитися. Сьогодні справи зайшли так далеко, що треба буде витрати багатьох сил, щоб дальший розвиток убивчих для нашого народу подій припинити, та ще й до того без непохитної певности, чи знайдеться спосіб нівечити успішно вплив чародійної різки, яка ті магічні штуки з „русинами" вичаровує.

Тому добре булоб заздалегідь вдуматися в це положення, яке сьогодні виглядає ще абсурдальне, та яке незабаром вже може стати дійсністю: положення таке, що на території Галичини поруч українців появиться окремішня нація „русинів", зі всіми прерогативами „меншостевої нації" та зі всіми її аспіраціями, очевидно — „суб авспіціїс" чародійної різки. До цього дійде з математичною певністю, якщо не дійде до справжньої нормалізації (без лапок!) внутрішних відносин українського народу. А тямити треба також, що за хід і розвиток подій мусить подбати завжди найбільше численна і впливова верства народу.

Нема сумніву, що не тільки в українському, але також у староруському таборі є багато людей, котрим вище вказана перспектива розвитку майбутніх подій не є побажана та котрі підсвідомо вичувають можливість такого майбутнього. Отже, коли тепер іде дискусія про „війну чи мир з москвофілами", мабуть на часі булоб конкретно зясувати собі, чи не найшлись би якісь ідеольоґічні тези, на які могли би врешті-решт погодитися навіть найбільше суворі

При розладді шлунка і кишок, зокрема коли кормовий провід переладований їжою і напитками, склянка природної гіркої води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА — це правдиве добродійство. — Спитайте Вашого лікаря.

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ.

Двобій.

Сонце заходило над пустинею

Довкола, куди тільки долетить зір, тягнеться пуста, одноманітна рівнина. На полі перемагали три рослини, що їх угорський люд називає жабячим молоком, чортовим возом і королівською свічкою.

Перша з цих рослин мабуть означала, що цей клаптик землі живить своїх синів, виховуючи жаби; друга служила чортам, а третя королівська свічка, мабуть від того дістала імя, що там, де знаходиться ця трава, висока наче людина, що палає наче смолоскип, повна жовтих звітів, там хоч і багато ґрунту, але вже дуже необроблюваного.

Порох покривав усі дороги, так що не було видно ні сліду. По будинках тут і сліду не було, тільки сторчали стіни деяких руїн з пустими вікнами і з високої трави блищали білі кости тварин, що загинули.

Невеличкі горбки розвіяв вітер, засипав кругом южним біляввим летючим піском, що досушував траву, засипав її, кущі ба навіть і дерева, вершки дерев поховав і все далі летів аж на край багна, де пускався до нового бою з болотом, поки і воно зі свіми згнилими рослинами йому не піддалося. Опісля панували в цій країні у зимі пилюга, у слітну погоду багна.

На слабо жовтім, хворім, поблідлім небі повисло сонце без променів, що подобало на поблідлу блискучу кулю. На цім небосклоні не було ні хмаринки. Тільки ген далеко на сході показувалась якась примара, але і це не була хмара. Було це щось таке, що формою нагадувало величезне римське S з гострим чорним хвостом, який не був позолочений вечірніми променями. Ця подоба, що рухалася в повітрі, постійно змінювала свою форму, чим більше наближалась; і раз-у-раз збільшуючись, подобала на криве грецьке С і перемінившись у безформенне тіло, знову наче черепаха звинулась, а врешті розвинувшись, розіпняла крила і хвіст, наче дракон у страшній казці.

Куди тільки досягне зір, ніде не було ні вежі, тільки геть у долині чорніло пасмо ліса, з середини якого сторчав маленький домик. В напрямі до цього дому їхав пустинею, балиголовом і жовтячкою буйно зарослою, розсіяний відділ кіннотчиків. Несимпатичні, худі постаті; їхній одяг — всіляке шмаття із базарів старовини з цілого світа; панцир з вальонської буйволячої шкіри; обшиті староугорські сідла, юо їх молі поїли; татарські дротяні сорочки; оксамитні кожухи з віддертими рукавами і з відірваними шнурками, що звисали вдолину; турецькі штани і чоботи з великими острогами, шоломи або шкіряні з медведя. Збруя теж була подібна: пістолі та держаки, обвинуті ланцюгами, криві мечі та триґранні штилети, могутні сокири й довгий спис. Вираз їх обличчя годився до їхнього одягу та збруї: старі, гнилі чудські риси, довгі, залишені вуси і кострубата борода; зпід сірих, щетинястих повік іскристі, темні очі, замотані густі пасма волосся; малі голови, гострі обличчя, іскристі татарські очі; турецькі черепи, круглі наче гарбузи. відділ людей наче мандрівна каравана між Бухарою й Самаркандом.

Образ, що його тут подаємо, ми черпали з другої половини минулого століття, з часів цариці Марії Терезії. Подія відбувалася між Тисою й Дунаєм.

Згаданий нами клаптик землі був цілковито запустілий. Насамперед знищила його внутрішня війна і внутрішні чвари. Народи, держави взаємно винищували себе. Цісарські наємники називались „лабанці", наємники угорських самостійних князів Ракоція та інших називалися „куруци". Куруци вигубили лабанців, лабанці куруців; опісля куруци кинулись на „раців", сербів грецької віри і теж вигубили їх. Накінець цісарське військо стануло проти всіх і знищило куруців, лабанців та сербів. Куруців прогнали до Туреччини, сербів до Росії, лабанців розігнали на всі сторони світа. Потім не було у краю ні цих, ні тих, що моглиб орати поля й тому землі стояли пустинею, незаселені, без пана.

Каравана, що саме по цій пустині посувається, це один з тих наємних відділів, що відірвались з головної групи, відпочиваючи після перемоги.

Грабують тепер на власну руку. А щож малиб тепер робити? Праці нема, а того, що давав би її теж нема; але жалюгідне є те, що вже тут нема ані людини, яку можнаб пограбити.

В тім домі, що вдалі блищить, живе шляхтич пан Ґабор Кондай. Можливо виплатиться застукати його ще в осінній вечір.

Він сам теж був проводирем одної банди; можливо, що проводирем саме цього мандрівного відділу. Але байдуже! Вовки і між собою пожруться. „Ти є пан, ми бідні люди. Ти сам, нас багато. Ти ситий, ми голодні". Це кодекс!

Але раніш, ніж їздці доїхали до будинку в лісі, вони мусіли ще позмагатись з тією примарою, що все більше й більше приближалась. Розширилась по цілому небосклоні і виглядала наче з арабської казки велитень-птах, якого оба крила досягали від сходу до заходу. Був це чорний непроглядний бовван, що не випускав ані не приймав променів. Накінець ця поява почалась спускатись на землю. При ближчій увазі було чути одурманливий шум, начеб море кипучим олієм гуділо, якби там угорі крутилось міліони горлатих вовків.

Хмара сарани спустилась на землю. Казкові, опанцирені комахи, на зеленошкірих крилах, як каже народне повіря, написано гебрейськими або халдейськими буквами (хто знає їх, може прочитати): „Мене вислали і я йшов, я повстав з пороху проклятої землі!"

За кілька хвилин не було на небі сонця й на землі світла; настала ніч і темрява. Розірвана хмара цвіркатих комах сипалась на землю; чудовий страшний шум, серед якого кожний атом він власне життя, а рівночасно й нападав. Плащем розпростертим на землю, а також при помочі своїх капелюхів старались їздці закритись; але дарма! Сарана запліталась до їхнього

З причини перебудови льокалю
оказійна, дешева продажа
плащів, суконь, костюмів
у фірмі „VOGUE" Б-ти Штавбер
Львів, пл. Марійська ч. 6/7.
Обслуга по українськи.

пуритани одного і другого табору. Бо коли хтось погоджується на те, що українці і москвофіли належать до одної і тої самої нації, а не до двох окремішних націй, то мусить для нього очевидною стати абсурдальність такого стану, що оба ті табори не можуть найти ніяких спільних національно - ідеольогічних засновків.

Коли автор цієї статті зважився на це дуже важке і рисковне завдання вказати на можливість визнання обома таборами деяких на його думку неспірних правд, то це не значить, ще, що наведені нижче тези вичерпують уже в сто відсотках цілу проблему, або що вони не моглиб бути змодифіковані. Це мав би бути тільки субстрат до річевої дискусії „in konkreto", бо доси дискусія була ведена лише загальниками. Також треба передовсім звернути увагу на суть, а не на форму, в цьому випадку термінольогію, та розуміти, що суть проблеми лежить не в назві „український" чи — як москвофіли хочуть — „малоруський", а в координації понять „українці" і „москалі" (великороси), так, що оба ті поняття є рівнорядні, байдуже, чи в ерархії людства ми помістимо їх під назвою „націй", „народів", „етнічно-національних монолітів", чи як ще інакше.

Тези, що можуть на скромну думку автора бути приняті обома таборами, такі:

I) Українці і москалі (великороси) — це рівнорядні і рівновартні в сім'ї людства національні потенціяли, байдуже, чи ми їх назвемо націями, народами, етносами, чи як ще інакше. Їх взаємне відношення мусить бути признане як відношення рівнорядности, а не підпорядкування одного другому.

II) Як українці, так і москвофіли галицької области признають, що належать до одного і того самого етнічно-національного моноліту.

III) Москвофіли признають, що до українського, по їхньому: малоруського етносу вони належать не лише чисто теоретично, але також емоціонально, зі всіми наслідками такого стану річи, отже що не почувають себе великоросами (москалями).

IV) Москвофіли признають своїм моральним обовязком у всіх евентуальних конфліктах між українцями та великоросами ставати беззастережно по боці українців, а не великоросів, та признають, що ставши в такому конфлікті по боці великоросів, поповнили би зраду.

V) І українці і москвофіли признають, що в майбутньому буде наклеймлений як зрада всякий договір, компроміс чи угода чи то з великоруським, чи яким іншим етносом, заключений у справах, що доторкають інтересів цілого народу, кимнебудь тайком і без відома та згоди свобідно та прилюдно вибраного, загально-народнього представництва українського (малоруського) народу.

VI) Як несвобідно вибране буде визнане кожне представництво, вибране в супроводі насилля і терору внутрішнього чи зовнішнього. Почини та зобовязання вибраного такими засобами представництва нікого морально не зобовязують та вигасають з ментом, коли перестане діяти сила, яка покликала до життя представництво.

VII) Веручи під увагу, що 1) центр і перші форми державности, як також всі без винятку найцінніші культурні і цивілізаційні здобутки аж до XV. віку були власністю і продуктом творчого духа та праці (малоруського) українського, а не великоруського етносу, 2) що витвори виключно великоруського етносу, самодержавний деспотизм та агресивний імперіялізм, як царський, так і большевицький, які не розвязали суспільної проблеми забезпечення народові громадянських прав і вольностей та справедливого розподілу матеріяльних дібр і добробуту, не можуть бути признані цінним культурно-цивілізаційним надбанням як довершеніші, ніж інші форми суспільно-політичного ладу, 3) що красне письменство у великоруській мові, званій „общерусским языком", з проповідуваними ідеалами, як передвоєнної, так і післявоєнної доби, має дуже проблематичну вартість, — москвофіли не будуть звеличувати культуру і цивілізацію великорусів як вищу іціннішу, ніж культура і цивілізація українців.

VIII) З огляду хочби на те, що засвоення великоруської мови, званої москвофілами „общерусским літературним языком", загалові української (малоруського) етносу в галицькій області є в сучасних умовинах недосяжна мрія, та що пропаганда трудних до здійснення теорій викликує замішання і спомагає у практиці денаціоналізацію, — москвофіли будуть для цілей шкільного навчання і поширювання народньої освіти вживати виключно спільної з українцями мови, співпрацюючи над її дальшим розвитком щиро з українцями, при чому в міру практичних потреб можуть улаштовувати спеціяльні курси російської мови і літератури.

IX) Москвофіли признають, що сучасний російський большевизм є для інтересів нашого народу шкідливий та з його духом суперечний, як форма деспотії, що кровавим терором, нуждою і гнобленням мас вдержується при владі і як форма агресивности специфічно великоруського імеріялізму.

X) Українці і москвофіли погоджуються виключити всяку релігійну пропаганду із засобів політичної боротьби.

Д-р Володимир Колпачкевич.

волосся, до грив їх коней, що ставали дуба, так що їздці тяжко витримували в сідлах. Маса сарани падала все густіше та окружила їх голови сильною верствою; коні іржали, їздці проклинали, але в цім опинливім шумі моря не було чути ані ржання коней ані проклонів. Коні без поводів ішли вперед до темної ночі; їздці хотіли закрити тільки свої очі, але падали до глибоких ям, продирались терням, западались у багно, злізали з коней; аж накінець по довгій годині томливого бою видістались із хмари сарани, що впала на землю. Знову побачили небо у вечірніх сутінках.

Самітне господарство в лісі лежало біля дороги, але й ця була травою заросла. Паркан з палених цегол запустілий; великий просторий двір був теж пустий. І тут не було нічого, що потребувалоб воріт та огорожі.

Передня частина дому починалась приземним коридором, стовпи якого були злучені залізними штабами, які в ліпших роках прикрашували вінки турецької кукурудзи. Тепер вони були голі.

Двері дому були тільки заперті, замок не був запертий. З передпокою можна було ввійти до кімнати господаря без попередження.

І тут не можна було багато бачити; старі скрині без замків та засувок, поломані крісла, в яких бракувало або частини поруччя та ноги у дубового стола; це був увесь панський комфорт.

Промені сонця на заході освічували ще вікно. Нараз увійшли до отвореної світлиці гості. Їх проводирем був мешканець пусти зі заплетеним волоссям, за ним ішов Вальон, відтак інші.

Господар сидів за дубовим столом, у руці тримав ніж з оленячим рогом, перед собою кусник чорного хліба й чорну редькву.

— Слава Ісусу Христу! — сказав старий лабан і спішним рухом зняв капелюх.

— Тому слава, кому подобається! — відповів холодно господар, навіть не встаючи.

Був це прегарний, високий мужчина кремезної постаті. Вигляд його обличчя виражав усміх, спротив та щирість у дивнім завзятті.

Коли побачив гостей, від сорому та гніву обличчя його почервоніло; як тільки промовили до нього, відразу поблідло. Він не хотів жартувати.

— Чи радо хотілиб ви бачити гостей, шановний пане? — питався з удаваною покорою старий розбишака, закручуючи великі вуса на обі сторони.

— Бачу вас дуже радо, кумоньку, — відповів господар, хоча з крісла ані не ворухнувся. — Будь ласка повечеряти зі мною! Вечеря вже готова.

— Що це таке? — питався старий лабан, приближаючись до стола. — Що? Чорний хліб та редьква? Отже цим живиться шановний пан?

— Тим, що тут є, кумоньку. А крім того це останній кусник хліба, що знаходиться в цьому домі.

— Чи це можливе?

— Можливе. Військо прогнало сербських розбійників, з худобою втік пастух та більше не вернувся. Потім прийшла сарана й пожерла ще й те останнє стебло соломи.

Пан господар встав, щоб отворити вікно і показати свій порожній двір.

Старий лабан удавав, начеб витирав сльози і почав з плачем нарікати:

— О, шановний пане, мій добрий пане! Отже ти таку гірку долю мусів перенести?

І з великого співчуття, впав панові на груди та обняв його. Тоді кинувся і другий з них йому до ніг, які сильно обняв під колінами.

Габор замітив занадто пізно воєнні лестощі. Ці ніжні обійми означали, що вони хотять використати своє право. Звязали йому руки й ноги, опісля привязали його до крісла.

Потім почали з ним уже інакше говорити.

— Обманче! Таким способом ти хочеш з нас дурнів поробити? Ти бачив уже здалека, що ми сюди приходимо і тому ти покрив стіл чорним хлібом та редьквою та оповідаєш про смерть з голоду. Але стрівай, ми тебе зараз погостимо твоїм власним маєтком. Хлопці, розбийте його пивниці та його комори!

Селяни поспішили виконати наказ, але скоро вернулися з вісткою, що в пивниці лежать порожні бочки, а в коморі тільки вонючі горшки і з голоду здохлі мухи.

Відділ лабанців шалів, довідавшись про такий стан

— Чи на те волочились ми змучені сюди, щоб тут з голоду вмерти?

— Візьміть собі все, що тут маєте! — байдуже сказав звязаний.

— Ані краплі вина, ані кусника хліба — знову шалів старий лабанц.

— Не правда! Там на столі лежить ще хліб!

— Що? — крикнув крайньо розгніваний старий лабанц і взявши кусник хліба, що на столі лежав, кинув його на землю та потоптав його ногами. „Маніхейці — так говориться у біблії — видумали проклони і на хліб".

Але звязаний сміявся ще більше.

— Тільки смійся, смійся! — крикнув лабанц, я дам тобі гострим залізом науку, щоб ти це запамятав. — В тій хвилині витягнув кривий ніж і обернувши його до очей полоненого, питався його, ріжучи в зуби: — Ну, де є той скарб? Де лежить той великий скарб?

Полонений більше вже не сміявся. Поредня блідина запанувала на його обличчі.

— Скарби? Цих маю багато!

— Сюди з ними!

— Хочете золото чи срібло?

— І це і те!

— Маю і це і те.

— Де?

— Тут, в ящику у столі, витягніть собі.

Троє з них відразу скочили, витягнули скриночку, але зі здивування відскочили взад, побачивши, що вона порожня.

— Тут нема нічого; нічого тільки кусник вогкого паперу!

Перечитай! — сказав звязаний.

(Далі буде)

Сконтролюйте свої видатки,

сперкніть неконечні і складайте заощадження

В ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 2.)

На випадок совітсько-японської війни.

У звязку з загостренням совітсько - японського конфлікту й можливістю совітсько-японської війни, думки неодного українця спиняються над питанням, чи змоглиб ми в нашому сучасному положенні мати якийбудь вплив і чи булиб ми спроможні використати якнебудь евентуальну совітсько-японську війну для здійснення наших національних змагань? Це питання тимбільше до речі, бо у світі панує погляд, що внутрішне положення Совітського Союзу таке слабе, що досить одного більшого удару ззовні, одної, скажім, невдачної, або тільки затяжної війни, щоб „могутне і гігантичне“ царство Сталіна розсипалося в пух і прах. Якби навіть уважати надто песимістичними твердження деяких европейських військових знавців про те, що совітська армія наслідком недавніх масових розстрілів старшинського складу неспосібна до воєнних дій у більших розмірах, то лишається незаперечний факт загального невдоволення, терору і хаосу на цілому просторі „соціялістичної батьківщини“. І тому вибух війни напевно отворив би у Совітському Союзі двері усяким можливостям і поставив би також українство перед важними історичними завданнями.

Безгласне, організаційно, ідейне й політично неоформлене українство царської Росії все-ж спромоглося зараз з вибухом революції виявити себе зорганізуванням Центральної Ради і живими творенням українських військових формацій. Нехай-що це ділялося на початку в рямцях „загально-російської революції“, але ділялося, стаючи основою для дальших етапів розвитку національно-політичної думки, доки цей розвиток не завершився зрозумінням потреби і конечности не тільки національного, але й державного самовизначення і найшов своє здійснення у створенні Української Народньої Республіки. Нехай — по аналогії беручи — те українське „чудо над Дніпром“, що сталося несподівано не тільки для світу, але й для більшости українців в 1917 р. не моглоб повторитися при подібних умовинах у 1938 р. — на випадок невдачної для большевиків війни?

При сьогоднішній відокремлености Совітського Союзу від решти світу, зокрема при цілковитому відрізанні т. зв. Радянської України від західних українських земель важко наперед сказати, чи, як і коли зареагувалиб підсовітські українці на випадок совітсько-японської війни. Перші стріли зрушилиб напевно до посиленої активности наших земляків на Далекому Сході, в Манджурії та Китаю. Так само певно, що задрожалиб серця тих українців, що їх большевицькі інквізитори порозкидали на засланнях по „столь атдальонних местах“ Сибіру й Зеленого Клину. Саме там карається в тундрах і тайгах кілька сотень тисяч українських „контрреволюціонерів“ не тільки наддніпрянських, але й наддністрянських. Від Байкалу по Владивосток розкинені меншими або більшими групами оті „злочинці“, що за часів Шумського і Скрипника творили актив і кадри „українізаційного будівництва“ і також ті „куляки“ що не хотіли без ропоту сприйняти „досягнень революції“ у формі колективізації. Треба і можна припускати, що болючі досвіди і переживання зужиткувалиб вони у відповідний момент і в доцільний спосіб тим більше, що вони одинокі моглиб мати безпосередній вплив на хід подій над Дніпром.

На всякий випадок вибух совітсько-японської війни мусів би дуже зактуалізувати всеукраїнську проблему. Щоб так сталося — багато залежить також від українців з інших земель та нашої американської еміграції.

І. Д.

по цілім світі усуваючи відтиски без болю При купні домагатися оригінальної коробки LEBEWOHL На кожнім плястерку є також напис

LEBEWOHL

Про минуле і майбутнє в діяльности

Т-ва „Просвіта“.

Хочу, не перший раз, зясувати ті шляхи, якими досі йшла діяльність нашої „Просвіти“ та які завдання стоять перед нею — як наше **майбутнє.**

З минулого годиться нагадати, що почин до оснування товариства „Просвіта“ у Львові дала **українська студентська молодь.** Студентська громада звернулася була до старших громадян у Львові, щоб помогли скласти статут цього товариства. До цих старших українців належали тоді: д-р Корнило Сушкевич, Анатоль Вахнянин, Олександер Борковський, Юліян Романчук і Олександер Огоновський. З них не живе вже ні один.

На першому загальному зборі „Просвіти“ у Львові в дні 8. грудня 1868. року зявився був єдиний священник з краю **о. Йосиф Заячківський** з Лопянки коло Долини і єдиний селянин: **Йосиф Михаличко** з Підберезець коло Винник.

Першому зборові проводив львівський міщанин **Іван Товариницький.** Секретарювали: д-р Корнило Сушкевич, секретар Прокураторії скарбу у Львові і Володимир Ганкевич, студент прав, що з кінцем сімдесятих років відкрив адвокатську канцелярію в Бучачі.

На тому першому загальному зборі „Просвіти“ у Львові сказав **о. Йосиф Заячківський** оці памятні слова до „чесних русинів львівських“, значить, до молодої української інтелігенції, що була зібралася на тому зборі:

„...Праця — це ваш капітал, з котрого маєте сплатити **найсвятіший довг народові.** Таж ви знаєте, і нарід свідом того, що ваша нинішна наука оплачується по найбільшій части тим мізерним грошем, на котрий нарід кервало працює“...

Слова давні, але й сьогодні живі!... Оце перший обовязок кожного свідомого українського громадянина супроти освіти рідного народу. Та сьогодні, по 70-ти роках, слід нам поміркувати, чи наше громадянство виконувало і виконує той обовязок?...

О. ТЕОДОР ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ

60 літ по матурі.

(Спомини із Бережан).

Як нині тямлю. До Бережан я прибув враз з моєю вдовою по священнику з початком шкільного року 1875. Прийшов до 5 ґімназ. кляси з академічної ґімназії у Львові. Невигідно це було. У Львові я вчився по українськи, дома говорили ми теж все по українськи, — а тут прийшлось нагло все виучувати в польській мові. Тяжко було мені, головно з природничими науками. Бузька я все називав „bęćkom“ — і складанку „deczk-ою“ — так, що якийсь час прозивали мене в школі „беньцьком“, — а вчитель польської мови загрозив відразу, що не дістану від нього доброї ноти.

Я був малого росту і коли ввійшов до 5-тої кляси поміж чужих нових товаришів, я почув „chłopcze, chłopcze, ty nie trafił, tu piąta klasa“. Не зважаючи на це, я сів в останню лавку і коли ввійшов господар кляси і побачив такого маленького гуманіора та розвідавшись, що я прийшов зі Львова, де скінчив нижчу ґімназію і мав й льокацію казав мені сісти у другій лавці спереду коло відзначаючого ученика; щойно тоді товариші почали мене шанувати.

Ми мешкали на вулиці Фарній, що вела з Ринку до Раю посілости гр. Потоцького, напроти дому гр.-кат. пароха, тоді о. Глібовицького (діда Богдана Лепкого) в реальности Ковальської, яка мала поверховий дім при дорозі, і на подвірю партеровий дімок (3 малі кімнати і кухня) де мешкала моя мати, що тримала на станції учнів. В домі тім, пізніше власність лікаря Урановича, мешкав за студентських часів теперішній маршал Сміґли-Ридз.

На станції у нас були: Стефан Крижановський, двох Богачевських, Дияковських, і двох Білянських зі Шибалина. На тій самій вулиці мешкав професор Мількович, а в нього двох учнів: Теодорович Ришард і Клим Соневицький, відтак лікар Літинський зі сином і нашим товаришем Михайлом, а вище від нас вдова по священнику Зарицька, яка також тримала на станції свою рідню і ще декого чужого.

Недалеко Ринку мешкала ще вдова по священнику Левицька, яка теж тримала на станції учеників; тоді Бахталовського, Турулу, Йосифа Ганкевича та Евгена Мартинця.

Життя в Бережанах було тоді дуже дешеве. Ученик міг дістати станцію з добрим харчем, світлом, паливом і пранням за 7 ринських місячно, або за крупи, муку, хліб і тд., відповідно до ціни. В зимову пору або коли на весну був лід - ожеледа, то ми з Фарної вулиці могли на совгах заїхати аж під саму ґімназію. В зимі перед 8-мою, а в літі перед 7-мою год. рано студенти усе вступали до церкви в Ринку, де щодня катехит читав Службу Божу, а дяк Сойка гарним баритоном виспівував рівночасно утреню, яку заставали ми на „Величить душа моя Господа“! або на „Чеснішою Херувим“ по кілька разів зі стихами. В неділі і свята співав на нашій Службі Божій ґімназійний хор, в якім відзначувався Лев Гузар тенор, Северин Зарицький 2-гий тенор, і два сильні баси — бородатий Червінський і Амброзій Рибак.

Деякі з нас належали до самоосвітнього тайного студентського кружка. Раз ми урядили навіть на передмістю в хаті одного міщанина Шевченківський концерт, при щільно заслонених вікнах, на якому був теж колишній ученик бережанської ґімназії питомець дух. семинарії Евген Гузар, пізніший прелат.

Бережанський став був для нас великою атракцією; в літі були тут чудові купелі, а в зимі совганка. Не було дня, щоб нас не було на ставі. Став той стоїть вище як місто і коли раз прорвало трохи його греблю то вода залила Бережани, сягаючи аж по 1-ший поверх ґімназії в ратуші. На щастя не було великої шкоди, але Бережани зробили жертву і дали до Зарваниці Чудотворній Матері Божій таблицю з відповідним написом у подяку за ратунок.

В осьмій клясі деякі товариші святкували іменини з вечерою та забавою. Найгучніше випали іменини Северка Зарицького, який саме дістав стипендію 150 ринських зі шляхотської фундації. Був звичай, що катехит шамбелян Соневицький зібравши гурток співаків ходив по Йордані зі свяченою водою по домах професорів, де приймали нас вином та тістами. На польського св. Антонія 13-го червня ходили ми на гору Бернардинів, де тоді відбувався відпуст, та де було сила народу і дідів. Нарід ночував всуміш на манастирських коридорах, де правили акафист і мольби. Заглядали ми теж і за манастирську загороду де зганяли стада овець і лошаків, які богомольці приносили в жертву.

Тепер згадаю професорів і товаришів з 8 кляси 1878 року.

Директором був Матій Куровський, фізик, катехитом о. шамбелян Мих. Соневицький, господар кляси Роман Шпіцер, учив історії і польського, людина вельми справедлива, всіми поважана, все тверезий, бо інші професори любили забавлятись; математики вчив Йосиф Чай.

Вже й Мамай Фотографує
Все приладдя в нас купує!
Фотографічна крамниця
„Е-КОМП" ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29.
тел. 203-30.

Перший статут Товариства „Просвіта", названого науковим, поклав був за ціль товариства: пізнання і просвіту народу, та як способи до тієї цілн вказав: „а) збирання і видавання плодів народної словесности, і б) видавання популярних письм в усіх галузях науки, відповідних поняттям народу і його потребам"...

Першу книжечку для Товариства „Просвіта" написав професор **Омелян Партицький**: читаночку „Зоря" в році 1869. Львівський купець **Михайло Димет** склалав латки на дешеві видавництва „Просвіти" — для народу...

Перший період діяльности „Просвіти", — це час від оснування Товариства до року 1890. У тому найважчому періоді були головами „Просвіти": Анатоль Вахнянин, Юліян Лаврівський, Володислав Федорович і д-р Омелян Огоновський.

У цьому періоді діяльність Товариства була вельми ріжнородна. Побіч видавання книжечок для освіти народу, Головний Виділ мусів турбуватись видавництвом українських книжок для шкіл; збиранням фонду на п мογу українській молоді середніх і вищих шкіл; організацією українського ремісничого товариства у Львові; веденням у Львові школи українського читання і писання для старших; втримуванням звязків із Закарпатською Україною; висилкою пропамятних письм у справі рівноправности українського народу, заявляючись за єдністю всього українського народу, як самостійного й окремого від народів: російського і польського, та розведенням організації народніх читалень по селах, містечках та містах, щоб не тільки письмом, але й живим словом нести освіту в маси українського народу. Відповідно до цих завдань змінювано кілька разів перший статут „Просвіти".

Це значить, у первісному своєму початку була „Просвіта" з конечности, якої вимагали тогочасні обставини й потреби життя українського народу, нашою підставовою установою та була представником і викладником українства на всіх ділянках нашого громадського життя — аж до кінця вісімдесятих років минулого століття.

З кінцем першого періоду відтяжується „Просвіта" від справ: шкільних, наукових і політичних, бо в цих ділянках творилися вже питомі установи.

Другий період діяльности „Просвіти" починається з роком 1891 і триває до часу світової війни. З кінцем 80-тих років минулого століття пішов **напір на „Просвіту"**, щоб вона взяла у свою програму: плянову **економічну роботу.** Цей напір — домагання пішов знову від наших студентів.

З доручення загального збору в р. 1890. мав я обовязок виготовити новий поширений статут Товариства „Просвіта", принятий надзвичайним загальним збором Товариства у Львові в дні 25. березня 1891. р.

Не тільки поширювання освіти, але й **піднесення добробуту українського народу** стало новим завданням Товариства „Просвіта". Наша „Просвіта" перетворилася тоді з освітнього товариства в **товариство освітньо-економічне.** Народні читальні нового типу, як читальні „Просвіти", покликано до тієї поширеної діяльности, щоб вони були не тільки читальнями до читання, вечерниць і театральних вистав, але давали теж почини і напрямні до засновування крамниць, позичкових кас, щадниць та хліборобсько-господарських і промислових спілок. Таким способом читальні „Просвіти" стали самоуправними чинниками в освітньо-економічній роботі та в них вже український нарід став підметом діяльности „Просвіти" і її творчої розбудови.

А провідною думкою цих нових змагань була ідея, що тільки нарід економічно сильний здатний приймати здобутки культури й освіти та йти у політичну боротьбу...,

Цей період — це епоховий момент в історії „Просвіти", бо звідси черпали своє життя: організації українських кооператив, як також сільсько-господарських і промислових установ, аж до поширення діяльности Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" та до заснування Земельного Гіпотечного Банку у Львові.

З цього підложжя вийшов **перший Український Просвітно-Економічний Конгрес,** що його улаштувало Товариство „Просвіта" у Львові в днях 1. і 2. лютого 1909. року. Цей конгрес **вказав витичні тези,** що були висновками основного реферату **д-ра Евгена Олесницького:**

1) що освітня організація має спиратися на Товаристві „Просвіта", його центральному виділі з секціями, на філіях і читальнях „Просвіта";

2) що цю організацію треба переводити і вона має розвиватися поруч з економічною організацією, — її освітня й економічна сторінка однаково важні і не треба розвивати одної зі шкодою для другої;

3) що перша й головна умовина успіху цієї організації — це повна демократизація всього українського громадянства; наближення інтелігентних верств до народу; зрозуміння і відчуття його потреб та інтересів і дальший інтенсивний розвиток цього громадянства під гаслом: **„Вперед з народом!".**

При влаштуванні цього першого конгресу заслужився був між іншими також наш довголітній діяч, професор **д-р Михайло Коцюба.**

Цим шляхом ішла праця далі і „Просвіта", виконуючи цю підставову й поширену роботу — самочинно знову відтяжувалася від економічних справ у міру, як повставали кооперативні організації, сільсько-господарські, господарсько-промислові та інші.

І ось так у тому розмаху скорого розвою дійшла наша „Просвіта" до часу світової війни, що зруйнувала нам велику частину просвітянських здобутків: забираючи нам велике число освітників-організаторів, значне число членів, — велику силу майна та підважуючи основи просвітньої моралі: характерність, працю і єдність!

Тому негайно по світовій війні зачинається **третій період діяльности „Просвіти"** — період відбудови просвітнього життя, що зачався за головства професора **Михайла Галущинського.** Цей період триває до сьогодні та мабуть ще триватиме ще довго, доки не загояться всі рани, що їх війна завдала нашій „Просвіті"...

З конечности у тому повоєнному періоді мусіли всі три звена: Головний Виділ, філіяльні виділи і читальні „Просвіти" ставати до відбудови просвітньої організації, щоб придбати нових членів, виховати і вишколити нових просвітянських діячів, дати їм у руки книжку, відбудувати просвітні домівки і вести підстав-

ковський дуже добрий педагог, такий, що по його викладі не треба було дома доучуватись, як хто робив собі записки. Мав він звичай до слабших учеників говорити: „дранце" та за неувагу казав навіть в 8-мій клясі ставати під печею. Всі його поважали і любили, бо був правдивим батьком молоді. Микола Віновський учив латини та української мови — українського в заступстві, бо не було іншої сили, сам говорив „docendo discimus", але латину знав знаменито, з памяти цитував цілі уступи ріжних авторів. Була це оригінальна людина. Син мельника з Теребовельщини, здібний, скінчив теольогію і фільософію, а в старших літах вже на пенсії скінчив ще у Відні медицину і був лікарем в Австрії долішній ще підчас війни. Був поетичної вдачі, переробив Шілеровий „Дзвін" на „Млин". Любив нераз оповідати пригоди мельників. Раз оповідав, що його мама тримала раз 5 хлопців термінаторів. На обід ставила їм миску з кашею і ложкою, робила чотири рівці поливаючи їх омастою та приговорювала: tędy idzie św. Mikołaj, a tędy św. Piotr, a tędy św. Paweł, a tędy św. Jan" — так що пятому найменшому хлопцеві залишалася каша немащена. Але той видячи свою кривду, взяв ложку і сказав мішаючи все, „а за ними всі святі, а за ними всі святі"...

Німецького вчив Котецький, а греки Зенон Мількович.

В 8-мій клясі було всіх 26 учеників з того 13 українців, 12 поляків, 1 жид С. Поль пізніший адвокат у Відні.

Жидів ходило мало тоді до бережанської гімназії, та були між ними незвичайно здібні, як Лев Бігеляйзен пізніший історик літератури, приятель українців, який знав польську мову і літературу вже в гімназії краще, ніж поляки, мав величезну бібліотеку, писав задачі цілими зшитками, які відчитувано на конференціях. Був і фаденгехт, що став опісля рабіном у Римі, та ще один, якого прізвища не памятаю, а який знав так математику, що по скінченні 4 кляси, міг з математики здавати матуру.

З українців були в 8-мій клясі: 1) автор — тепер парох ювилят у Струсові, 2) Лавро Дияковський не живе, парох у Половім коло Радехова, 3) Йосиф Ганкевич не живе, парох у Краснім коло Грималова, 4) Микола Голінатий — парох, не живе, 5) Лев Гувар, не живе, нотар у Галичі, (він мав найкращу українську бібліотеку як ученик), 6) Стефан Крижанівський парох в Уричу к. Скольoго, 7) Стефан Лежогубський, (брат Теодовія) умер як парох Дитятина к. Рогатина, 8) Северко Підляшецький, парох Увaст коло Хоросткова помер весною цього року, 9) Дмитро Ухнат парох, помер, 10) Михайло Куриловнч генерал-авдитор і предсідник Найвищого військового Суду у Відні, 11) Клим Розлуцький умер як нотар у Буківську, 12) Северин Зарицький, умер як гімназ. професор у Перемишлі, 13) Евген Мартинець, умер як нотаріяльний кандидат. При життю залишилося нас ще здається тільки чотирьох.

Писемна матура почалася в червні. Дижурний професор не дуже нас доглядав. Пригадую собі ще теми матуральних задач:

З польського: 1) Назвати всі надморські держави, подаючи причини їх зросту та занепаду; з українського — Історія — вчителька життя; з німецького: Величина і упадок Валенштайна. До устної матури допущено всіх. Почалася вона 16. VII. 1878 р. в неділю пополудні. Те саме вже не дуже нас підбадьорювало. Всі студенти роз'їхалися вже, а ми матуранти мусіли ще добре намучитись, до того не було ще й перед ким показатись з матуральною паличкою.

Інспектором і предсідником був А. Солтикевич, колишній директор, що пацифікував бережанську гімназію після польського повстання 1863 року, страшний не тільки для учеників, але й для молодших професорів. Лице у нього було завсіди строге, майже ніколи не усміхнувся.

Мені особисто доводилось згадувати ту матуру неконче весело.

Я був відзначаючим учеником, а моє матуральне свідоцтво було досить „сорокате". В 8-ій клясі я набрав багато приватних лекцій, то й не стало часу повторити старинну історію, а саме три питання дістав я при матурі з старинної історії, на які навіть не брався відповідати. А що історію питали як останній предмет, а я здавав 17. VIII. від 8 рану до вечора та був такий змучений, що й на питання з середньовічної та новішої історії досить неясно відповідав то соромився перед собою і перед комісією. Проте я матуру здав. По матурі ходили ми прощатись з господарем кляси Романом Шпіцером, школа тільки, що не попращались з катехитою Соневицьким й іншими професорами.

Нині 60 літ минуло від тої матури, згадую давні часи, добрих учителів - громадян, щирих любих товаришів. З перших нікого нема вже між живими, а з других мало, страшенне що живе, немов останні могікани на спомин прадивної нашої запашної та ідейної молодости — давньої слави бережанської гімназії — що так багато нам дала і цілій нашій українській суспільности.

ву працю защіплювання здобутків культури, здорового поступу і правдивого знання.

Наша „Просвіта" стає в цьому періоді вже чисто освітньою установою і тому другий Конгрес „Просвіти" з 1929. року — мав виключно культурно-освітній характер. Він вказав і устійнив великанські завдання „Просвіти" під теперішню пору — в области культури й освіти, що для життя української нації в сучасних обставинах найважніші, — щоб наш нарід перебув незвичайно важке лихоліття.

З цих причин прийшла справа поширення і поглиблення освіти в масах нашого народу позашкільним вихованням: позашкільна освіта та скріплення моралі серед дорослих, роля жіноцтва у позашкільному вихованні молоді, доцільна організація освітньої праці, сільські народні університети та значіння рідної історії в національному освідомленні нашого народу — оце була головна тема освітнього конґресу — з нагоди 60-ліття „Просвіти".

А ця тема, — це наше сучасне і майбутнє в діяльности Т-ва „Просвіта" з метою перевиховати грядуче покоління на основі нових здобутків культури й освіти з увагою до народнього мистецтва і суспільної гігієни.

Ці програмові завдання й досі стоять перед нами і тому ми мусимо усунути ті перепони, що стоять на шляху, який веде до всенародньої культури і правдивої освіти народу:

По-перше: мусимо довести до тривкого змагання всього українського громадянства для пошани ідеї „Просвіти" і для праці в „Просвіті". А до цього треба нам покинути повоенну звичку: вважати „Просвіту" тереном до ведення партійної боротьби, що розбиває „Просвіту, а не відбудовує. „Просвіта" — понадпартійна установа, що має служити для добра всього українського народу без ріжниці партій. „Просвіта" — це не установа до полагоди партійних порахунків, але святиня праці для всіх людей доброї волі, що хочуть працювати для кращої долі рідного народу. А до управ просвітніх установ мають право належати тільки досвідні і справжні ідейні просвітні діячі, що працюють з посвятою без огляду на партійні кличі.

Просвіта —це правда громадянського життя, а не пристановище для політиканства.

По-друге: маємо досить боротьби перед нами, бо ми не виконали ще нашого головного обовязку щодо ліквідації неписьменности в нашому народі, а це найважчий ворог культури, освіти і поступу. Недавно сказав один публіцист, що „ми важко змагаємося між собою, а селянин до цієї пори здебільша анальфабет, ходить до ворожки і боїться дідька"...

Оце страшне занедбання безумовно мусимо змести з лиця землі... Не переходім над цим до денного порядку, але постановім собі вже раз рішуче і по правді, що на черговому освітньому конґресі викажемо ліквідацію цього соромного відсотка наших анальфабетів!

По-трете: наше українське громадянство не може забувати, що воно обовязане власними силами вивінувати „Просвіту" матеріяльними засобами, необхідними до виконання тих завдань, які творять наше майбутнє в діяльности Т-ва „Просвіта". Ми дуже радо і дуже часто послуговуємося гаслом „власні сили" і то безоглядно та без пардону. Але нікуди правди діти, — ми не завжди виконуємо це гасло насправді. Кілько тисяч членів має наша „Просвіта", членів, що платять належні членські вкладки, а кілько десяток тисяч членів мають у своїх „Просвітах" менші від нас народи, як словінці і хорвати?...

Оце дуже слаба позиція нашого просвітянського білянсу і її ми мусимо самі піднести.

Нехай кожний свідомий українець і кожна свідома українка стануть членами „Просвіти" і складають рік-річно свої вкладки-лепти, — а тоді управа „Просвіти" не буде знемагати у виконанні того всього, чого від неї вимагаємо для поширення культури й освіти рідного народу.

Це той „найсвятіший довг народові". Але це має зробити кожний і кожна без винятку, щоб доказати, що ми не розбіжна маса народу, але зорганізована нація!

Коли ось так зеднаємось у громадній праці в „Просвіті" і пошануємо нашу „Просвіту", коли станемо разом у боротьбі з неписьменністю та власними силами докинемо до праці ще потрібні матеріяльні засоби, то найдемо живі шляхи — до кращої долі рідного народу.

Д-р Кость Левицький.

З польської преси.

Відносини у шкільництві й українці.

„На все є гроші, а що з дітьми та школами?" — такий наголовок дає „Ґонец Варшавскі" (ч. 200 з 23-го липня ц. р.) у статті п. Р. Стан. про нинішній стан шкільництва в Польщі.

„Алярми, що йдуть від батьків, які турбуються долею своїх дітей та відповідною для них школою, не вмовкають. Навпаки, зростають.

„Орґанізації і батьки не мають досі позитивної відповіди, дуже часто не дістали ніякої! Бо відповідь, яку дають управителі переповнених шкіл, що не від них залежить відкриття паралельки чи кляси, не є остаточною відповіддю. Міністерство Віроісповідань та Освіти мовчить Не вивела його з тієї вакаційної дрімоти інтерпеляція в соймі. Не змінила того стану внесена в сенаті інтерпеляція сенатора Петражицького. Єдина, наполовину певна вістка, що дійшла до ширших кол громадянства, — це відгомін конференції краківських послів з мін. Свентославським. Краківські посли, заалярмовані звітом з передвакаційних вписів до вселюдних шкіл і відмовою приділити нові етати у більшій кількости, яку дістав краківський куратор шкіл від міністерства, зголосилися на авдієнцію у міністра. Вони виказали, що на 560 нових дітей припадає 1 новий учитель, що це небезпечне погіршення відносин у шкільництві, вже і без того поганих і просили відповідно побільшити число учительських етатів. Дістали відповідь, що міністрові не збуває на добрих намірах,

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 29

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

XIV.
ПАТРІОТИЗМ ДРАГОМАНОВА.

Дня 15. липня 1906 року відбулося велике віче українських студентів львівського університету. При тій нагоді молодь забажала пошанувати память Михайла Драгоманова, улаштувала в його честь концерт і запросила Франка, щоб мав на ньому реферат про Драгоманова. Я на концерті не був і не знаю яке враження зробив Франковий реферат на молодь; досить, що за кілька днів прочитав я у „Громадськім Голосі" гостру статтю проти Франка власне за ту річ про Драгоманова. Я побачився після тієї статті з Франком і делікатним способом зняв річ про реферат, зокрема поспитав його, чи це правда, що він сказав буцім-то, що Драгоманів до кінця свого життя залишився „gente Ukrainus, natione Russus" Франко не перечив. Я взяв тоді в оборону Драгоманова і сказав Франкові, що на мою думку такий докір не має основи і що коли тільки він візьме Драгоманівські ідеї в їх історичному розвитку, то дійде до іншого висновку. — Прочитайте, пане докторе — кажу я йому — „Листи на Наддніпрянську Україну". У них власне Драгоманів очищує себе від подібного докору, зробленого йому Грінченком, і виразно говорить: „космополітизм в ідеях і цілях, національність у ґрунті і формах культурної праці", отже не порушує тут Драгоманів ані української форми, ані українського ґрунту, не каже працювати ані виключно для Росії ані в російській мові, навпаки: каже працювати для України і на українській мові і то ще й як працювати каже він — заповняти українські форми вселюдськими ідеями, вязати українську думку з думкою поступової Европи, здобувати місце українському народові у великій сімї народів... Автім, — додав я, — коли, хто так, як Драгоманів, ціле своє життя віддав українській справі і був високо ідейною людиною, той може не боятися вашого докору, — малої національної свідомости чи чого гіршого... Франко вислухав моїх слів, не вдаючися в дискусію; виправдував себе тільки, що був хворий, що просто з ліжка пішов читати реферат і може, сказав дещо не так, як треба, але він видрукує її у „Л.-Н. Вістнику" і тоді я зможу виробити собі суд про неї. На тім наша розмова про Драгоманова скінчилася й ми перейшли на іншу тому. Зараз у серпні появилася Франкова доповідь друком у „Л.-Н. Вістнику" п. з. „Суспільно-політичні погляди М. Драгоманова", але, як сам він пише, „майже без змін".

Коли хто спитав би мене чому Франко обійшовся так гостро з Драгомановим[1]), я не помилюся, кажучи, що товчок до гніву на Драгоманова дали Франкові листи Драгоманова до нього, що саме ладилися до друку. Вони, ті листи, розятрили старі рани, що спричинив Драгоманів Франкові, очевидячки, не маючи на думці спричинити їх, і підняли „бунт" у Франковій душі проти Драгоманова. Нерез те ще яскравіше Франків гнів виявився у передмові до першого тому листів Драгоманова до нього: там той гнів перемінився просто у ненависть до Драгоманова.

Франко, наскільки знаємо, бачився з Драгомановим віч-на-віч і розмовляв з ним довше всього двічі, у 1890 і 1892 рр., себто тоді, коли Драгоманів лікувався у Відні у славного Нотнагля. Про 1876 р., коли Франко лише бачив Драгоманова в авдиторії Омеляна Огоновського, а пізніше познайомився з ним в „Академ. Кружку" й може сказав кілька слів до нього, нема що й згадувати. А так вони знались тільки з листування, яке почалося між ними десь узимі у 1877 р. з приводу арешту Павлика і тривало до самої смерти Драгоманова. Може в тому і все лихо, що вони знались тільки з листів, бо живе слово, яке воно не було б, я думаю, не допустило би було до яскравих конфліктів між ними.

РОЗБІЖНОСТИ МІЖ ПРИЯТЕЛЯМИ.

У Драгоманова повстала була ідея створити у Галичині базу для своєї культурної діяль-

[1]) У postscriptum-і до своєї статті „Суспільно-політичні погляди М. Драгоманова" Франко так написав про розуміння Драгомановим суспільного ладу: „...можна сказати, що вчений історик розминувся зі своєю наукою і замість наукового викладу дав нам наївні міркування мужика, що не бачив світа і не потрапив піднятися думкою до зрозуміння вищої суспільної організації поза свою громаду або свій повіт і одинокою підвалиною суспільного звязку бачить свою особисту користь і приємність".

але щоб урухомити нові етати, навіть ті, що передбачені в буджеті, на те треба, щоб міністр скарбу відкрив відповідні кредити, а він покищо не дає на це згоди. Покищо..."

А тимчасом стан у шкільництві жахливий. Посол кс. Ст. Довнар у своїй соймовій інтерпеляції ствердив, що минулого року, не вважаючи на добрі іспити не приняли до першої кляси ґімназії загально-освітнього типу державних шкіл коло 4.000 молоді. Цього року положення ще гірше.

П. Р. Стан. наводить у своїй статті нарікання батьків поляків та такий стан у шкільництві. Що мають казати українці, для яких цей стан ще гірший, бо українській дитині дістатися сьогодні до державної школи важче, як біблійному верблюдові пролізти крізь вухо голки. Маємо відомости, що в деяких ґімназіях на наших землях перепав при іспитах великий відсоток наших учнів. Причина цих гострих іспитів ясна: у школі нема місця, а ті місця, що є, треба залишати для своїх, отже лихий стан у шкільництві скроплюється на наших землях головно на українцях.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Центросоюз і німці.

(Справлення друкарської помилки).

У моїй вчорашній відповіді в „Ділі" краківському „Ілюстрованому Кур'єрові" знаходжу прикру друкарську помилку. Фірма „Centrala Rolników" у Познані — це не німецька (як видруковано в „Ділі"), тільки відома польська фірма. Ще раз ствердажую, що в 1937 році Центросоюз збув 52.382 тони збіжжа і з цього передав на експорт тільки 69 ваґонів (5 ваґонів через польський Związek gospodarczy Spółdzielni rolniczo-handlowych, наслідника колишніх PZPZ, 62 ваґони через польську познанську фірму „Centrala Rolników" і тільки 2 ваґони через німецьку Grosshandelsgesellschaft у Ґданську. В 1938. році передав Центросоюз до експорту 30 ваґонів через Związek Gospodarczy Spółdzielni rolniczo-handlowych, та 108 ваґонів збіжжа через Central-ю Rolników у Познані і ні одного ваґону через будь-яку німецьку фірму. Всю решту збіжжа збув Центросоюз у 1937 і 1938 році на внутрішнім ринку не німцям і без будь-якого німецького посередництва. В алярмі „Кур'єра" на тему протидержавного договору поміж Центросоюзом і німцями нема ні слова правди. Є тільки знову злобний наступ на українську кооперацію та на українців взагалі.

Остап Луцький.

Вітаю! Всього добра в нагоди уродин Сина. Радію що Ти й Дитина здорові. Вашу адресу вислала я до Пром-банку, щоб передали Малому уродинову книжечку. Хай від перших днів привикає до ощадности. Одночасно і від себе вложила я малий дарунок на книжечку, щоб згадав колись тету Люсю.

УРОДИНОВА КНИЖЕЧКА
Пром-банку
Львів, Ґродзіцких 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.
запевнить Дитині самостійний варстат праці.

Примушують дітей греко-католиків учитися римо-кат. релігії.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ ПОСЛА ВАСИЛЯ БОЛЮХА ДО МІНІСТРА ВНУТРІШНІХ СПРАВ І МІНІСТРА ВІРОІСПОВІДАНЬ.

Посол Василь Болюх вніс у соймі до міністра внутрішніх справ і міністра віроісповідань таку інтерпеляцію:

У державній народній школі у Старому Скалаті, повіт Скалат, тернопільського воєвідства, місцевий римо-католицький священник, що вчить релігії, в порозумінні з управителем школи змушує шкільних дітей греко-католицького обряду користати у нього з науки релігії, проти волі їх батьків і не вважаючи на те, що в тій школі відбувається правильно навчання греко-католицької релігії, яке веде місцевий греко-католицький священник.

На науку релігії у священника римо-католицького обряду мусіли ходити оці діти греко-католицького обряду:

1) Ольга Бомок з першої кляси, дочка Михайла і Марії Довгошия, ур. 10. X. 1930 р., 2) Осипа Олійник з першої кляси, дочка Михайла і Анни Зиґман, ур. 12. XII. 1930 р. З другої кляси: 3) Анна Гладиш, дочка Івана і Анни Хрущ, ур. 28. X. 1928 р., 4) Марія Гочинська, дочка Петра і Теклі Теренда, ур. 19. квітня 1929, 5) Павло Колісник, син Павла і Розалії Василишин, ур. 5. липня 1929 р. З третьої кляси: 6) Марія Гайдамаха, дочка Павла і Осипи Замщик, ур. 15. II. 1928 р., 7) Павлина Зарачинська, дочка Антонія і Анни Задорожної, ур. 6. XII. 1925, 8) Степанія Тарнавська, дочка Андрія і Марії Гладиш, ур. 10. I. 1928 р., 9) Осипа Теренда, дочка Андрія і Юлії Задорожної, ур. 13. II. 1928 р. З четвертої кляси: 10) Марія Василишин, дочка Івана і Тетяни Карієв, ур. 25. квітня 1927 р., 11) Анна Канарська, дочка Кирила і Марії Сурок, ур. 2. серпня 1927 р. З пятої кляси: 12) Текля Чирик, дочка Павла і Катерини Олійник, ур. 1. X. 1926 р. З шестої кляси: 13) Анна Чирик, дочка Павла і Катерини Олійник, ур. 12. квітня 1925 р., 14) Осип Салик, син Павла і Анни Гладиш, ур. 24. II. 1925 р.

Всі ці діти охрещені в греко-катол. обряді і вписані у метрикальні книги греко-католицької парохії в Старому Скалаті. Вони української національности, і їх батьки виховали їх, виховують, і далі виховуватимуть у греко-католицькому обряді.

Супроти того, що досі не помогли у цій справі інтервенції у місцевого римо-католицького священника, ані в управителя школи, ані також у шкільного інспектора підчас візитації школи, при чому поширюється чутки, що греко-кат. дітей змушують до науки релігії римо-кат. обряду з наказу повітового староства у Скалаті, подаю це до відома Панів Міністрів та прошу видати після перевірки наведених фактів відповідні розпорядки з метою, щоб шкільних дітей греко-катол. релігії не змушували користати з науки релігії римо-кат. обряду.

Большевики розбудовують летунство на Закавказі.

Як довідується царгородський щоденник „Тіркіше Пост", головна управа совітського цивільного летунства хоче зреорганізувати відділ на Закавказі, творячи окремий відділ у кожній з трьох закавказьких республик. На цілому Закавказзі побудують нові летунські майдани, найбільший у Баку.

У тій справі приїхала до Тифлісу окрема комісія з Москви.

Еспанські літаки перелетіли франц. кордон.

Як подають з Перпіняну, в пятницю в год. 15. перелетіло французький кордон 6 еспанських літаків, але французька протилетунська батерія змусила їх завернутись. Вони відлетіли в напрямі Леріди.

ности, — він хотів, як писав Франкові 26. вересня 1884 р., мати в Галичині „громаду прогресистів", нехай „найбільше поміркованих, та безповоротних", яка притягала б до себе галицьку молодь і „поступові елементи з українців російських". Очевидячки, Драгоманів бажав собі скласти громаду поступовців, яка сліпо була б йому віддана, не ходила „на совіт нечестивих" і йшла за його голосом у всьому, включно до правопису. Але підібрати людей до такої громади буде дуже трудно Драгоманову, тимпаче, що доводилося йому вибирати людей для своєї мети у Женеві, здалека, та ще й був він страшний у Галичині через свої ідеї. Давні галицькі приятелі після арештів і процесу в 1877 р. покинули його і зав'язком його вимріяної громади залишилися, можна сказати, тільки Франко і Павлик, особливо перший, який був мало слухняний, але якого таки він вважав талановитішим за другого. Драгоманів ладен був дати навіть стерно в руки Франка*), одначе Франко не похочував взяти його, — він волів бути рядовим, ніж командантом.

Ідейно Драгоманів і Франко були собі дуже близькі люди, але щодо тактики вони розходилися. Франко любив заходити на „суд неправих", там „за правду" голос свій підносити" і „термосити" „сумління" нечистивих, а Драгоманів власне таку тактику Франка уважав за нетакт, — бо не годилося Франкові як його приятелеві працювати укупі з його ворогами, — а навіть за зраду поступових ідей. Драгоманів стояв на тому, що „кому багато дано, з того й потребується багато", і справді ставив великі вимоги до наукової праці Франка, без сумніву, маючи на оці, — не що інше, як власне славу Франка, як великого европейського вченого, але праці, які він читав незавжди стояли на висоті вимог Драгоманова. Драгоманів цінив Франка, як белетриста, але не любив, коли він відступав від реалізму „то з фантазії, то з символізму і тенденції". Нарешті і літературні орудки Драгоманова не полагоджував Франко так, як бажалось йому, нпр. справа з листом Турґенева з заміткою Драгоманова, з рефератом для „Етнограф. Кружка", з життєписом у „Житті і Слові" тощо.

Оці відхили від ідеалу, яким Драгоманів хотів мати Франка, й були джерелом частих конфліктів Драгоманова з Франком, ба навіть дуже близького вже у 1886 році розриву приязни між ними („ми тепер ріжного поля ягоди"). Драгоманів був людиною високої моралі, високо ідейною, широко і глибоко освіченою людиною, без компромісів, коли йшла боротьба за принципи; людиною чистою, з дуже чутким сумлінням і при тім у справах принципу „без милости до своїх і чужих". Як розказує п. Лідія Драгоманова-Шишманова*) та і як самі знаємо з його листів, Драгоманів уже з природи був „страшно гострий на язик", а вже за неповажність, поверховність, безпринципність він колов і пік своїм сарказмом до живого. Правда, Франко стояв високо етично і принципи були в нього, тай ідейний був, і працював понад сили, але Драгоманів, пізнавши в ньому незвичайний талант, ставив до нього великі вимоги, узяв його в свою ідейну опіку і за кожну його неслухняність, за його à rebours-ність, за його відхили від свого ідеалу, він писав до нього листи „без милости". А слова Драгоманова сердиті, хоч любовю наповнені; саркастичні, хоч власною мукою диктовані; гіркі, хоч заправлені солодощами чистого духа, падали у Франкову душу вражливу, мов листочки мімози, і лишали по собі незатерті сліди, незагоєні рани... Франка мучили догани і гостра критика Драгоманова; мучили його листи, в яких було багато розуму, але замало серця, і створили у Франковій душі жах перед Драгомановим. Франко такий енергійний, відважний, згодом почав боятися Драгоманова, і той жах так глибоко закорінився був у його душі, що, коли Франко занедужав, той жах у хворій душі розвинувся у страшного демона і — мучив його бідну душу до самої смерти*)...

(Далі буде).

---

*) У листі з 18 вересня 1885 р. писав Драгоманов до Франка: „З теперішніх галичан Ви більше других маєте даних стати проводирем нової партії".

*) Нова Україна, червень, 1923 р.

*) Д-р Володимир Шуровський у своїй статті з з „Іван Франко серед українських січових стрільців" (в календар „Червоної Калини" на 1927 рік) пише, що під кінець життя Франка „являвся дух померлого батька й Драгоманова. Провадив поета зі собою в космічні простори і показував уладження надземного світа. Це величаві будівлі з заліза і каміння, уладжені з вибагливою розкішністю для праведних, а для грішних темні комори з дивовижними машинами для тортур".

Літературна сторінка.

Повість про Володимира Великого.

Юліян Опільський: „Ідоли падуть!" — два томи.

Над цією повістю працював Опільський з ріжними перервами десять років. Коли він її скінчив почалася в нього друга журба: як, де її видати? Повість була величезна. Автор не мав рукопису переписаного на машинці, а досить було поглянути на одну сторінку його письма, щоб дати йому щиру відповідь: „Ви розумієте, що прочитати це..." Деякі сторінки його макового письма містили в собі дві сторінки друку. У Британському Музею можна оглядати подібний рукопис Шарльоти Бронте, що вимагає побільшального скла.

І так через таку собі звичайну перешкоду: недостачу машинки — рукописи Опільського лежали роками в нього самого або у видавців. І ті, яким він залишав їх „для перегляду" рідко дочитували їх до половини. А дати переписати рукопис на 1000 сторінок друку — це-ж маєток, що напевне перевищив би сподіваний у наших обставинах гонорар.

Зіпсувавши собі зір і загартувавши нерви на закарлючках ріжних письменників, я таки продерся крізь гущавину останньої повісти Опільського, щоб мати можливість порозмовляти з ним на тему її композиції. Він належав до авторів, що підготовлялися до своїх повістей довго, дбайливо і залюбки розмовляли про технічне виконання задуманого сюжету. Вже видруковані ним повісти, з яких деякі стали обовязковою шкільною лектурою, збагатили його досвід; він мусів навіть мати нагоду за час своєї довголітньої вчительської служби почути неодну заввагу про тяжкий стиль і зайві епізоди.

І так на два роки перед своєю смертю Ю. Опільський прийшов після виміни думок до висновку, що його велитенська історична повість виграла б якби її скоротити, головно повикидавши з неї ріжні епізоди та надмірну „ерудицію".

Здається, що хто знає всі попередні повісти Ю. Опільського, не матиме великих вагань, щоб сказати, що „Ідоли падуть!" — живіші, читати їх легше, хоч сам сюжет цієї повісти багато важчий від інших і тло її темніше.

Не будемо викликати при її аналізі імен великих історичних повістярів, бо і так чуємо в нас часто фразу, що не слід прирівнювати того, що родиться в наших обставинах із плодами народів багатіших і щасливіших. Досить пригадати, що проблемі, як володар чи нарід приймають християнство присвячений неодин твір світової слави, і що Ю. Опільський знаючи ці великі зразки пробував власними силами, як умів, дати передовсім книжку для молоді із доби забутої нашими повістярами.

Приложивши руку при виправі рукопису, не хочу входити в чисто літературну оцінку цієї повісти, а хочу звернути увагу на одну її рису — для автора дуже характеристичну.

Ю. Опільський захоплювався світом староґерманських саґ, знав їх, довгі роки годував ними свою уяву, тимто не диво, що в повісти вийшли в нього найкраще постаті диких варягів, непохитних, кровожадних вояків і сцени злоби, люті та помсти. Він мусів протиставляти їм ідеал нової християнської віри, але водночас мусів теж змальовувати криваві бої, різні, хитрощі і пориви безоглядних лицарів, що палали жадобою перемог. Не диво, що саме сторінки битв заняли в повісти таке велике місце і що постать невгамовного страшного Свена хвилинами прикриває постать Володимира Великого.

Цінний тут теж матеріял, який автор доповнює своєю ерудицією саму дію. Чи він вірний — про це нехай судять спеціялісти.

Не тільки молодь, але і старші, що люблять романтичні сюжети на історичному тлі прочитають цю книжку без нудьги і з цікавістю. **м. р.**

Повість про два покоління.

ЩО ЗАБУЛИ ПРО СВОЇ РІЖНИЦІ.

Відомий дуже талановитий французький повістяр Бернард Барбей видав нову повість „Сутінки ранку", що змальовує психольоґію нового покоління. Нема в цій повісти якогось незвичайного середовища або сенсаційних подій, як їх бачимо в кіні. Це оттака собі звичайна родинна історія — історія сина, його батьків та його нареченої. Син — Тіеррі Льотеліє має 22 роки, його мама 42. Іще 22 роки тому повістяр представляючи нам таку маму казав про її „поважний" вік і казав їй дивитися на молодих з вершин „пережитого" життя. Нині 42-літня жінка — молода, не тільки завдяки спортові, косметиці та еманципаційному рухові, а передовсім завдяки мужчинам, які вважають її молодою.

Цей звичайний факт набирає в повісти Барбея першорядного значіння. Ріжниці між батьками і сином, розмови чоловіка і жінки, що має 42 роки — зовсім інакші, ніж перед війною. Що вже й казати про молоду пару, яка вибираючися на прогульку автом погоджується перестерігати деяких „списаних" (!) пунктів умови, що тоді подорожі „буде поводитися у словах і вчинках супроти молодої дівчини якнайчесніше".

Але ті молоді люди, пяні своєю молодістю, хоч і признають молодий вік своїх батьків, не так легко можуть погодитися з деякими фактами, з якими їм доводиться стати віч-у-віч уперше. Мама 22-літнього молодця це майже приятелька його приятельки. А що ця приятелька вміла занадто щиро говорити про все, що вона думає, то в один момент вона скаже у нападі щирости свому нареченому щось, що вона вважає за зовсім природне — про його маму. Ця таємниця належить до минулого. Такі таємниці чував сучасний молодець нераз, коли йшло про чужі особи. Але коли йде про рідну маму — звичайна дрібна звістка западе йому в душу так, що його поведінка супроти приятельки своєї мами буде зовсім інша, ніж повинна бути, як він цього син і його наречена сподівалися. Малі причини родять великі наслідки. Молодець закоханий у своїй Беатріче (так вона і зветься в повісти) одного дня скаже собі, що це почування — тимчасове і не ожениться з нею, хоч повинен би це зробити, як джентельмен, що знає, коли таки слід з обовязку женитися.

Герої повісти — швайцарці і протестанти. Це теж ріжнить їх від героїв численних французьких повістей, що виховані в іншій культурі мають інакші погляди на щирість. Едмонд Жальо пишучи про книжку Барбея стверджує, що неодин француз знаходить у ній місця, що його приголомшують, вражають своєю брутальністю. У „Сутінках ранку" нема нічого брутального у бульварному розумінні, але розмови дієвих осіб ведені так, як француз ніколи не зважився би говорити про свої переживання перед близькою особою, якби — не мусів. Французи виходять з того погляду, що треба шанувати чужі нерви і чужий духовий спокій, а власні гріхи полагоджувати самому, із власною совістю, а не кидати їх на голову дорогих осіб. Члени родини Льотеліє хотять бути щирі, згідно з поняттям про обовязок голосної сповіди, прийнятої у протестантів. З огляду на цей обовязок 42-літня пані Льотеліє сповідається перед своїм чоловіком із минулого, яке має давно за собою і то у хвилині, коли він найменше цього сподівається, бо веде з нею спокійну теоретичну розмову.

Повість Б. Барбея показує нам, як у сучасному житті на голову людей падуть цеґли зовсім несподівано тільки тому, що це сучасне життя витворило щораз більше будівель. Цеґли нібито непомітні, сховані десь високо, а на кожному кроці чигають на нас, як інші нещасливі випадки серед великоміської метушні. Молодим видається, що вони можуть технікою і спортом випередити деякі моральні принципи, — старшим, що вони можуть затерти межі віку. Через те виходять комедії і трагедії.

—o—

Присилайте передплату.

Літературна хроніка.

ЩО ТАКЕ „ДЕНДІ"?

Великий французький письменник Барбей д'Оревілі, автор славних „Чортиць" залишив невеличку книжечку „Жорж Бруммель і дендизм". Саме ця книжечка заохотила одну англійку Елисавету Крід написати свою докторську дисертацію з французької літератури „Дендизм Ж. В. д'Оревілі". Головною проблемою праці було: що таке дендизм і як його розумів д'Оревілі, що вважав себе за наслідника Бруммеля. Англійський чепуруни надав коло 1812. р. слову „денді" в Англії новий чар і зміст. Він творив моду своїм одягом і манерами так, що наслідник престолу, пізніший король Жорж IV. став його приятелем. Яке первісне значіння слова „денді", що перейшло до всіх мов, важко збагнути. За Бруммеля воно дістало новий зміст: вибагливого зверхнього вигляду, що бентежить, дивує, захоплює, накидається як ідеал моди. Бруммель був пустим чваньком, що все своє життя присвятив вигадкам, як одягатися, поводитися, гостити знайомих, щоб вони не виходили з дива. З нього залишилася одна тільки глибша думка про одяг: що суть елеґанції в тому, щоб ніхто не помітив, що ви елеґантні, себто щоб досконалість одягу була природною вищею.

Барбей д'Оревілі, що був великим письменником, мав смішну манію чепуритися та ексцентрично одягатись. Він насолоджувався, коли бачив спантеличених і згіршених довкола себе — сам непорушно спокійний у берлинотих камізолькax, краватках і ширококрисих капелюхах. Узявши собі приклад із Бруммеля він хотів поглибити „фільософію одягу" і підсував під чудацтва та слабощі англійського чепуруна воякі теорії. Те, що було зверхнім ефектом звичайного хаботиня, він намагався перетворити у щось глибше — у духову поставу супроти світа. У своїх „Чортицях" він вивів кілька типів таких „денді": Брасcар з „Карманнової завіски" і Равіля Равілес в „Найкращого кохання Дон-Жуана" мають його зверхні та внутрішні риси.

У дефініції д'Оревілі „денді" це людина, що нічому не дивується, ніколи не хвилюється, перед іншими не виявляє своїх почувань, гордо мовчазна і пасивна свідомістю своєї самотности. Це був своєрідний стоїцизм. У книжечці про Бруммеля читаємо: „Денді — людина, що відчуває в собі щось більше, ніж те, що можна бачити в ньому і що має природний хист бути байдужим до всього". Пригадаймо, що до звання денді мав уже право Альківіяд, — що вокний такий стоїчний чепуруни нагадує самозакоханого Нарциза і що романтизм створив цілу ґалерію таких типів, а Оскар Уайльд дав своїм життям незабутній зразок такого короля природженої екстраваґантности. Навіть ґеніяльний Бодлер відзнав під вплив цієї романтичної пози. Коли він раз пофарбував своє волосся на зелено і прийшов до поета Банвіля, щоб йому заімпонувати. Банвіль навіть не моргнув оком, удав, що нічого не помічає. Бодлер вийшов від нього сказжений.

Увесь дендизм д'Оревілі робить враження такої „зеленої" голови; вона пропадає непомітно серед його природно оригінальної постаті і наскрізь оригінальної творчости.

Убрання до міри
з найліпших матеріялів п о р у ч а є
ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

Поштова скринька.

Авторам конкурсових новель. Не всі Ви, пані і панове, знаєте, що літо — пора найстрашнішої праці для дженникарів. Половина товаришів виїздить на відпустки, а ті, що залишаються в редакції — мусять перебирати на себе їх працю. І так замість обідати в год. 2-ій деякі обід їдять з вечерою, інші, що ніколи не вставали досвіта — встають на дві-три години раніше, щоб на час позаписувати цілу газету. А чужинні газети приносять ще дотого так мало новин у т. зв. „огірковому сезоні". У такій порі час корчиться як „таподійна шкіра" в героя повісти Бальзака і замало його на літературу. З новелями присланими на конкурс виходить зовсім так, як з черешнями на тарілі: спочатку хапаємо за ті, що лежать зверха і гарно виглядають, а відсуваємо на бік усі, що зверхнім виглядом розбуджують хочби малий сумнів. Через те може неодна добра річ лежить „на споді" тільки тому, що написана недбайливо, має за багато мовних і правописних помилок або... за довга. Літературний референт, що єдиний на цілому світі прочитає всі твори прислані на літературний конкурс „Діла" просить вибачення у тих ВП. Шановних Авторів, які досі не дістали ніякої звістки про прислані ними плоди свого духа. Він просить в них теж відпустки бодай на один місяць, щоб мати змогу розглянутися у горі записаного паперу. Оця літературна сторінка нехай буде теж виправданням: самими рукописами не проживеш, треба часом читати і друковані книжки.

Сторінка без політики

Кораблі-примари.

Хто опиниться у Льондоні, безумовно повинен зайти до найбільшого обезпеченевого товариства на світі Льойду. В галі величезного будинку звертає на себе увагу відомий дзвін, званий „Лютін Бел“. Той дзвін усе сповіщає смерть кожного затопленого корабля. Він виконує свою службу вже від 1733 року. Колись був він корабельним дзвоном фрегати „Кутіне“, що потонула в 1799 р. на Звідерзе враз із цінним вантажем золота вартости коло одного міліона фунтів. Катастрофа по нинішній день невияснена. А потонув він серед прегарної природи, оттак без причини пішов на дно моря. Морські хроніки записали багато таких таємничих катастроф. В червні 1909 р. пішов на дно корабель „Варата“ з 400 людьми.

Першого вечора бачили якийсь англійський корабель, і зараз після того, як мала запасти ніч, корабель пішов під воду. Море було тоді гладке, як стіл і в тім місці на океані не було скель. Англійський корабель, що пішов на розшуки за ним — нічого не знайшов. Море проглинуло ще одну таємницю. Щойно чотири роки пізніше хвилі викинули на береги Нової Зеляндії корабель „Варати“. Але на ньому не було вже людського сліду. Десять літ пізніше на тім самім місці трапився такий самий випадок з новим англійським кораблем. На повнім морі нагло якась сила потрясла кораблем і зараз помітили, що дно корабля має велику діру. Вияснити причину було годі. Коли приїхали дослідники, то ствердили, що в тім місці океан дуже глибокий і зовсім неможливо, щоб якась морська хвиля пробила дно корабля. Від того часу всі моряки мають великий страх перед тим місцем та його обминають.

Дехто навіть вірив, що в тій бездонній глибині живуть якісь таємні потвори, які нападають на кораблі. Та не тільки океани мають такі таємниці. Малі моря теж відомі з того, що і в них без сліду зникали кораблі. Так нпр. сорок літ тому загинув без сліду в ризькім заливі російський корабель „Русалка“. Катастрофа трапилася біля острова Даго. З кораблем на дно моря пішло 180 людей. Здавалося, що на рухливім каналі Ля Манш ніколи не міг би затонути корабель, одначе такий випадок трапився в 1930 році. Того самого року втопився англійський почтовий корабель „Гальдер“, що перепллив з Гамбурґу до Гелю кілька разів. У квітні 1931 р. той корабель пропав. Навіть сліду не знайшли по ньому. Моряки створили легенду, що ті всі кораблі не пропали, а що вони тиняються по океані, як примари. Бувають такі випадки, що моряки надибують якийсь корабель, що давно пропав і з ним не можуть порозумітися, бо він щезає.

Багатство, яким обдаровує нас море.

Північні моря Европи мають багато в собі оселедців, тільки тому вони там дешеві. Крім того, що оселедці дешеві, ще вони дуже поживні, тож уживають їх до ріжних перерібок. В північних морях Европи виловлюють 1.000 до 1.200 міліонів кільоґрамів оселедців, удвоє більше, як іншої дріботи, що під тим оглядом займає друге місце. З 1.000—1.2000 міліонів кільоґрамів оселедців начислюють коло 10 міліярдів штук. На кожного мешканця нашої земної кулі припадає річно по 4—5 оселедців. Люди зїдають оселедці у ріжних формах. Ловля оселедців зачинається більш менш від червня. Від шотляндських островів їдуть рибалки на полудне, вздовж берегів Шотляндії, попри Фляденґрунд і Ґат аж до Доґґербанк. Ловля кінчається в листопаді. Від половини жовтня до половини грудня ловлять оселедців у заливах та на Балтику і на Північному Морі. Оселедці у Балтику менші, як у Північному морі і там їх менше. Здавалось би, що такі дорогі риби, як лосось або угри мають більше товщу, як оселедці, але ні. Оселедці мають таксамо багато, як ті дорогі риби, дуже вартісного, поживного і легкостравного білка. Крім того молочко та ікра мають в собі віт. А і Д. Оселедець має ще в собі: вапно, фосфор, залізо та йод. Це тільки один приклад, які великі багатства добуваємо з моря.

З усіх кінців світа.

У Петрограді відкрили міжнародню ліцитацію шкур. Туди приїхало 73 представників чужих фірм з ріжних країв на пять днів продажі.

З „Красної Ґазети“ довідуємося про деякі ціни овочів і городини на петербурських базарах: кільо черешень 6 рублів, суниці від 6—8 рб., вишні і морелі по 6, порічки півтретя, малини 5 рб. Кажуть, що це ціни — знижені.

Від страшної спеки у Зл. Державах вибухли величезні пожежі і горять ліси в околиці Сан-Франціско; кілька тисяч людей пробує стримати вогонь.

Від 1. січня 1938. вкладки у французьких касах ощадности зросли на нових 400 міл. фр.

Після того, як японці заняли Пекін перестав там виходити найстарший часопис у світі „Урядовий пекінський листок“. Цей часопис почав появлятися вже 1000 років тому. 24 років тому він уперше перестав виходити періодично при зміні імператора. Тепер він щез на час японської перемоги.

Російські еміґранти в Парижі склавши комітет із мистців, акторів і письменників вибрали, як щороку „Міcс Росію“ — найкращу московку на чужині зпоміж 12 кандидаток на це місце. Вона має 24 років, зветься Е. Дашкевич, донька нафтяря, тепер „манекен“ у париській крамниці жіночої моди.

У французькому місті Лімож здавала іспит стенотипістки 7-літня Жанна Лепо-Робен, що зуміла написати під диктатом 40 слів на мінуту. Це наймолодша секретарка у світі.

—o—

Що таке ощадність?

Вже з принагідного читання і розмов знаємо, що ощадність — то громадження матеріяльного добра, завдяки зменшуванню видатків на неконечні речі. Хто відмовляє собі неконечної речі (часто люксусової або й шкідливої) і таким чином видає менше, як має, тому залишається ощадність. Це так звана ощадність запобіглива. Такий щадник наперед запобігає матеріяльним бракам, яких колись міг би зазнати, якби з якоїсь причини його конечні видатки мусіли збільшитися понад прибутки, або якби прибутки зменшилися. Просто сказавши: щадник творить собі запас на непередбачені лиха і клопоти, щоб ніколи не вийти з рівноваги, а якщо ті лиха не надійдуть, то зможе побільшити своє добро якоюсь тривкою інвестицією: наприклад, побудує дім, прикупить землі, заснує підприємство і т. п. Та є ще й другий рід ощадности: коли ощадний щадить на предметах. Наприклад шанує одежу і носить її два роки, замість носити рік. Так може щадити і все інше. Це ощадність — господарська. Ці оба роди ощадности тісно звязані зі собою. Хто ощадний господарсько, той звичайно щадить і гріш та складає до рідного банку. Звичайно в ощадних людей ці обидві ощадности сходяться разом і виходять людині на велику користь. Скотролюйте себе, чи ви відзначаєтеся бодай одною з тих ощадностей. (Ю.)

—o—

БУРЛАКИ КОРОЛЕВІ.

Здається, що найоригінальніший дарунок дістане в Парижі англійський король від місцевих бездомних. Є їх 10.000. Вони не мають даху над головою і ночують голотіч або у підземельній залізниці, на лавках ріжних залізниць — найчастіше над берегом Сени. Поліція полює на них щораз енерґічніше, але вони мають власний „союз“ і знаходять щораз-то нові способи оборони своєї бездомної незалежности. Вони мають навіть власний журнал. У цьому журналі вони пригадали своїм читачам, що англійський король опікується бездомними. У його честь вони замовили статуетку з теракоти, що зображує бурлаку, як сидить на лавці серед вулиці і передали цей дарунок через англійське посольство у Парижі.

—o—

КОРОЛЬ МАНДРІВНИКІВ.

Щоб побачити приїзд англійської пари у Париж, прийшов туди пішки славний обходисвіт Бен Франк. Його можна назвати королем мандрівників. Ціле життя він провів у поїздах і на кораблях. Він обїхав світ 12 разів довкола, 56 разів переїхав Атлянтик і знає найславніших людей у ріжних закутинах землі. Коли він був у Зеляндії його представили англійському князеві — теперішньому королеві. У Мезамбі... він познайомився із князем Віндсору; він побував на дворі сіямського короля і має у своєму альбомі підписи ріжних знаменитостей.

—o—

ЩО ДОДАЄ АПЕТИТ.

У Шікаґо відкрили новий ресторан, з новою чисто-американською ідеєю. Вся служба в ньому штукарі, акробати, танцюристи, пісенькарі. Гість, який відчиняє двері до того ресторану від разу має виставу: портієр стає коміть головою, у ґардеробі виймають гостеві портфель і годинник непомітно, що він не чує і... віддають їх на доказ зручности престидиґітатора, що роздягає гостей, кожний кельнер, платничий чи який інший член ресторану має за завдання забавляти гостей дотепами, танцями, штуками. Кажуть, що після пів години гості дістають подвійно більший апетит, ніж мають у звичайних ресторанах без „атракцій“. Коли цю ідею почнуть наслідувати інші ресторани то бідні вуличні та циркові акробати та блазни знайдуть нове джерело заробітку.

НАЙБІЛЬШИЙ ВОДОГРАЙ В ЕВРОПІ.

Недавно перебували в Женеві організатори міжнародньої вистави, що має відбутися в Льєжі у Бельгії в 1940 році, а властиво в 1941. Так вони обчислювали, скільки має коштувати водограй, щоб був подібний до найкращого водограю в Европі, який находиться у Женеві. Цей водограй, що його задумують вибудувати на площі вистави мав би бути багато більший і ґарніший, як женевський. На підставі планів, які імовірно виконають, водограй мав би бути заввишки на 10 метрів, а струя води мала би бити уверх на 85—90 метрів. Водограй буде освітлений ріжнобарвними рефлекторами, яких світляна сила матиме 300 свічок. На одну секунду водограй буде викидати 300 літрів води. Воду до водограю будуть вливати рурами з прорізом 50 цм. Будова такого водограю, ... міло, стрінулася з великим зацікавленням, бо ніхто досі не бачив ще такого „водного ... дера“.

Дивогляди.

ПЛЯШКИ НА ГРОБІ.

Льондонський чудак Е. Гіґнет, що недавно помер, залишив заповіт, де висловив побажання, щоб на його гробі не поклали ... плити ані будьякої статуї, тільки — порожні пляшки з шампана. Чи родина виконає це, невідомо.

ТУГА ЗА... ПРОКАЗОЮ.

Гарна 18-літня англійка Маріон ... з Ешфорду скінчивши гімназію рішила присвятити всі свої сили... лікуванню прокази на Далекому Сході. Для цієї цілі вона вибереться на студії до Кардіфу, де є спеціяльна лабораторія для вивчення цієї страшенної недуги.

МІЛІОНИ ДЛЯ НЕЧЕМНОГО.

У Шікаґо помер чудак-міліонер, який записав ціле своє майно найнечемнішому і найбільше нахабному хлопцеві у поправчій школі. Він зробив це тому, бо сам колись мав подібну вдачу, непокірливу, збунтовану проти всіх приписів і шкільних засад, а ... „вийшов на чоловіка“.

—o—

Немила полеміка.

ВІДПОВІДЬ „УКРАЇНСЬКИХ ІМПЕРІЯЛІСТІВ".

На наші статті у справі Криму, що появилися в „Ділі" під кінець минулого року, зареаґував гурток татарської молоді у Варшаві протестом у „Бюлетині польсько-українськім" з 2. січня ц. р. (на який ми відповіли в „Ділі" з 13. січня ц. р.) а цієї весни появилась у польській мові окрема брошура, що полемізує з нашими статтями. (Kirimli Yigit:*) W odpowiedzi ukraińskim imperialistom, Wilno, 1938. Drukarnia Bajewskiego, ul. Tatarska 13).

З огляду на навал редакційного матеріялу обговоримо її щойно тепер.

Полеміку з 28-сторінковою брошурою не легко помістити у газетній статі. Щоб не перевантажувати шпальт нашого щоденника історією, ми на цьому місці зовсім не будемо торкатися справи походу полк. Болбочана, бльокади Криму та українсько-кримських переговорів. Який був справжній хід тих подій (що його п. Іґіт представляє зовсім інакше як проф. Дорошенко, квестіонуючи на 8-ій ст. обєктивність та наукову вартість праці того останнього) на це питання відповімо на сторінках „Літопису Червоної Калини", а тут порушимо лиш інші точки брошури п. Іґіта.

Саму появу такої брошури треба повитати прихильно, бо дискусія, а навіть полеміка — це куди доцільніший шлях до розвязки спірних питань ніж шабльонові протести. Очевидно — лише тоді, коли обі сторони проявляють добру волю та намагаються найти спільну мову, площину можливого порозуміння, і рівночасно — коли вони стоять на площині реальних можливостей та не хотять, щоб дійсність пристосувалася до їхніх ідеольоґічних програм.

На жаль, не можемо цього сказати про п. Іґіта, якого тон і форма полеміки підходить куди краще до партійних порахунків на якомусь еміґрантському подвірячку ніж до виміни думок між представниками двох народів, що будуть мусіти у ближчому чи дальшому майбутньому найти modus vivendi Сподіємося, що п. Іґіт простить нам, коли ми до його пестрого, орієнтального стилю не пристосуємося.

Зрештою п. Іґіт не обмежився у своїй аґресивности до нашої особи і дозволив собі на кілька не дуже тактовних особистих та загально-національних випадів. Про його відношення до української нації напишемо опісля, тепер лише згадаємо, що він зачіпив двох українських учених, які зовсім не брали участи у нашій полеміці, а саме проф. Д. Дорошенка („авторитет п. Галайчука") та доц. д-ра В. Кубійовича („якийсь Куйбиєвич").

Вдаючись у полеміку з поодинокими нашими твердженнями, п. Іґіт послуґується доволі оригінальною методою „Покликуватись на хибні джерела і невластиві авторитети (йде тут про проф. Д. Дорошенка) — це властиве для п. Галайчука" — пише він і тому сам не покликується взагалі на ніякі джерела за винятком двох коротких споґадів очевидців (п. Ахматовича і п. Кричинського) — бо хіба годі за джерела вважати 3 публіцистичні брошурки та одну статтю, в яких можна найти хіба особисті погляди автора. В економічній арґументації п. Іґіт покликується на „низку праць про економію України і Криму", але не називає ні одної з них (ст. 14). Двічі наводить він погляд маршала Франше д' Еспре, але не згадує, відкіля його зачерпнув і тим самим не дає нам змоги справдити, чи взагалі згаданий маршал такі слова сказав, серед яких обставин і т. д. Колиж і ця „упрощена" метода полеміки заводить, п. Іґіт обмежується до того, що називає наші погляди наївними, шаленими і т. п.

Полеміка з п. Іґітом стрічає деякі термінольоґічні трудноші: він дає деяким словам значіння, якого вони не мають. Нпр. коли я ствердив, що Україна з огляду на свої довгі незахищені кордони буде мусіти опертись об море на цілій довготі побережжа, то п. Іґіт уміщує чомусь цей арґумент „на площині не так военно-стратеґічній як імперіялістично-стратеґічній" (ст. 18, 19), дарма, що поняття імперіялізму вяжеться виключно з аґресією, не з обороною.

Відомий татарський провідник і б. міністр Джафар Сейдамет признає, що татари хотілиб утворити на Кримі державу під мандатом якоїсь західної великодержави („Krym", стор. 144). На наш заміт, що мандат і незалежність — це поняття які виключують себе, п. Іґіт пояснює, що під мандатом татарська еміґрація розуміла лише „форму ґарантії незалежности". Не знаємо, як розуміє поодинокі слова п. Іґіт — стверджуємо лише, що у праві народів ліґовим мандатом зветься звичайна кольоніяльна влада під позірною контролею Ліґи Націй, як нпр. французька в Сирії чи бритійська в Палестині. П. Іґіт вважає мильною анальоґію між Кримом і Сирією та Палестиною, „що були частиною переможеної Туреччини, тому Антанта трактувала їх як добичу, як кольоніяльні терени нездібні до самостійного істнування, що їхньої незалежности ані фактично не проклямовано ані не заґарантовано" (ст. 21). Як бачимо, невідомо п. Іґітові, що підчас світової війни арабські повстанці виступали як союзники Антанти, що за цю поміч Анґлія обіцяла їм утворити всеарабську державу, що така держава навіть короткий час істнувала, заки французи не здобули Дамаску і не прогнали відтіль Фейзаля. Чи про такі ґарантії та взагалі про таку позицію супроти великодержав можуть мріяти татари — це залишаємо під осуд деяким татарським колам. [illegible]

Інтерпретуючи довільно слово „мандат", п. Іґіт намагається доказати, що йде тут про опіку не якоїсь одної держави лише Ліґи Націй. „Що татари у своїй боротьбі за незалежність Криму бажають підтримки Ліґи Націй — це зовсім зрозуміле". (ст. 21). Для нас зовсім незрозуміле, як у 1938. якийнебудь публіцист може думати про якунебудь поміч від здискредитованої женевської установи. Так само незрозуміле, як можна очікувати мандату Америки чи якоїсь европейської держави — і рівночасно обурюватися, коли хтось сумнівається у можливість істнування незалежної кримської держави.

Після цих вступних формальних завваг перейдемо у черговому числі до мериторичного розгляду брошури п. Іґіта. Б. Галайчук.

*) Це мабуть псевдонім, бо Кірімлі Іґіт значить по вкраїнськи: „молодь людина в Криму".

Нові заворушення в Палестині.

В минулу пятницю вибухли нові заворушення в Палестині підчас яких згинуло девятьох жидів і двох арабів. До завзятого зудару прийшло в містечку Роман-Гаговеш на рівнині Шарон. Араби острілювали автобус, що тамтуди переїздив, виповнений жидівськими робітниками. Поліціянти, які ескортували автобус ужили зброї. Вбили двох напасників, один пасажир є вбитий, а шістьох тяжко ранених.

Мусулманський конґрес у Каїро.

Пропалестинський конґрес, що скликаний в жовтні ц. р. в столиці Єгипту буде найбільшою всемусулманською маніфестацією від часу великої війни. В програмі нарад конґресу є оці такі проблеми: 1) значіння Палестини для арабського і мусулманського світу, 2) проект політичного статуту для Палестини. Тисяча відпоручників з усіх мусулманських країв візьмуть участь у нарадах.

—o—

До кінця липня китайський уряд покине Ганков.

Як подає Домеї, марш. Чанкайшек наказав перенести всі державні уряди до міста Чункіну в провінції Сечуан. Евакуація міста Ганков має закінчитися до 31. ц. м.

Первісний плян евакуації міністерства закорд. справ до Юнанфу закинено з огляду на настрої населення того міста. З огляду на те дипльоматичні місії виїдуть разом з урядом до Чункіну.

Еміґраційні справи.

ЕМІҐРАЦІЯ РОДИН ДО КАНАДИ.

Реєстрація родин на виїзд до Канади на поселення в 1938 р. вже покінчена. Виїде невеличка кількість родин з показовим капіталом 1.000 дол., решта поїде, а тих буде більше, з капіталом 500 дол. Ті, що не могли ввійти в цьогорічний континґент, зможуть виїхати щойно в черговому році.

Канадійські кольонізаційні підприємства повідомили, що переселенці, які їдуть з показовою квотою 500 дол., мусять прибути до Канади перед днем 15-го серпня ц. р.

Ствердженo, що деякі особи заталюють факт, що вже були в Канаді. Відноситься це передовсім до тих, яких депортували з Канади. Тому, що депортовані не можуть вдруге дістати віз на вїзд до Канади, вони заталюючи про депортацію, зовсім собі не помагають, навпаки шкодять. Канадійська влада переводить точну контролю і коли вийде на верх затаювання, такого еміґранта завертають з Гдині, часом і з канадійського порту. Це наражує еміґранта на втрати, і нераз цілком руйнує.

У звязку з недалеким виїздом родин до Канади канадійська влада пригадує, щоб до пакування багажу не вживати матеріялів з юти або конопель, бо таке опакування треба десинфекувати. Спричинює це проволоку у висилці багажу. До опакування треба вживати льняного або вітряльного полотна. Не можна привозити з собою насіння і так зв. сушеного мяса (вудження). Ввіз тих артикулів заборонений приписами канадійського міністерства рільництва. Коли митна влада находить такі артикули, нищить їх або конфіскує.

ЦІНИ ЗА ФРАНЦУСЬКІ ВІЗИ.

Від 10-го червня ц. р. консуляти французької републики побирають за побутову візу 12 зол. від еміґрантів, що їдуть на основі поіменних завізвань. Візу побирають, як і досі, від пашпорту.

До віз треба складати спеціяльні формулярі, що тепер мусять мати фотографію. Еміґранти, які беруть візу у Варшаві, мусять привезти з собою по 1 фотографії. Замужні жінки повинні подавати на формулярі своє дівоче прізвище.

У СПРАВІ ЕМІҐРАЦІЇ ДО БЕЛЬҐІЇ.

Бельґійська влада видала розпорядок, який вимагає, щоб кожна особа, що приїздить до Бельґії на підставі контракту праці, для одержання візи предкладала свідоцтво моралі, виставлене старостом за час останніх 5 років. Прийматимуть лише ті свідоцтва моралі, що виставлені найпізніше за 2 місяці перед днем видання візи.

Свідоцтво моралі леґалізує консулят. Кошт леґалізації 7.50 зол. Залеґалізоване свідоцтво моралі повинен робітник, що виїздить, зложити в громадській управі, де йому видадуть карту зголошення призначену для чужинців.

Еміґраційний Синдикат пригадує, що особи, які їдуть до Бельґії не на підставі контрактів, але на підставі поіменних завізвань, мусять при візі мати також свідоцтво моралі, але того свідоцтва не треба леґалізувати.

Гірники, що мають контракти праці, не можуть тепер дістати віз.

Бельґійський уряд видав розпорядок, що всі особи, які переїджають транзитом Бельґію, мусять мати транзитову візу. Таку візу треба завчасу взяти у бельґійському консуляті тієї країни, з якої дана особа виїздже. Транзитових віз не видаватимуть на границі. Транзитна віза коштує далі 2 зол. Бельґійські візи видає пашпортове бюро бельґійського консуляту у Варшаві.

НОВІ ПОДАННЯ НА ЕМІҐРАЦІЙНІ ПАШПОРТИ.

Польська еміґраційна влада устійнила новий зразок подань на еміґраційні пашпорти.

Питання, що їх вміщено в поданні, на які кандидат на еміґранта мусить річево відповісти, служитимуть інспекторові для еміґраційних справ, як підстава для розгляду подання, і дадуть статистичний матеріял, з якого можна буде робити висновки щодо еміґраційних конюнктур.

Виповнювання нових формулярів обовязує вже кандидатів на переселенців без огляду на край, до якого думають еміґрувати.

Після похорону ґен. Тарнавського.

Жалоба по Начальному Вождові.

Перемишль.

В поміщеній у ч. 155. нашого часопису вістці з Перемишля про жалобу по Начальному Вождові вайшла і похибка і недокладність. А саме торжественне поминальне богослуження по бл. п. Начальному Вождові відправив у неділю 3. ц. м. в катедральному храмі не, як було подано, о. В. М., але парох церкви о. прелат Вол. Ґмитрасевич в асисті двох оо. духовних. Опісля відправив панахиду о. канонік-мітрат Пиняло в асисті 6 священників. Численно зібране громадянство і представники комбатантів та установ заповнили Божий Храм. — У похороннім акті у Львові взяла з Перемишля участь делеґація з 44 осіб, які вписались у кондоленційній книзі. Замість вінця зложило перемиське громадянство 104.50 зол. на фонд Т-ва Военних дів і Сиріт до диспозиції централі. — Цю цілу акцію вів Комітет, вибраний задля цього на жалібних сходинах дня 30. м. м. — Заупокійними богослуженнями та панахидами вшанував і перемиський повіт память Начального Вождя.

Чесько-німецький пакт ненападу?

Чеський щоденник „Праскі Лісти", подає вістку, мовляв німецький канцлер по нараді зі своїми мужами довіря рішив запропонувати Чехословаччині пакт ненападу на 3 або пять років. Зате Чехословаччина малаб зірвати договір взаємної допомоги з СССР. Ходять теж чутки про якийсь плебісцит у Судетах та багато інших непровірених вісток про Чехословаччину, звязаних з недавною поїздкою капітана Відемана до Анґлії. Телеґрами, що наспіли з Берліна твердять, що всі ті поголоски є оперті тільки на здогадаљ

Поворот японських парляментарів зі СССР.

Совітська влада у Владивостоці повідомила вчора японський ґенер. консулят, що японські парляментарі, вислані до СССР 18. ц. м. вернуться нині до Манджурії.

КУДИ ВИПЛИЛА СОВІТСЬКА ДАЛЕКОСХІДНЯ ФЛЬОТА?

В японській пресі появилася вістка, що всі воєнні кораблі, які стояли у владивостоцькій пристані, відплили в невідомому напрямі. 6 большевицьких торпедовців мабуть причалило в заливі Посет на совітсько-кореанській границі

ПЕРСТРІЛКА МІЖ ЯПОНЦЯМИ І БОЛЬШЕВИКАМИ?

ТАСС подає, що 21. ц. м. дві японські канонірки висадили на совітському острові Файнґов (на ріці Усурі) 6 манджурських вояків, які взялись обстрілювати большевицьку моторівку, що стояла недалеко на якорі. Дійшло до перестрілки, після якої манджурські вояки піддалися; двох з них ранено

Чим Ви причинилися до звеличання ювилею „Просвіти"?

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 25 (13) липня 1888.

„НЕМА РІЖНИЦІ МІЖ ПОЛЯКАМИ І РУСИНАМИ".

У статті про зізд польського педагогічного товариства, до якого мусіли належати й українці — зізд відбувався у Ряшеві — читаємо:

„Дальше обговорювали справу бурс для учительських синів, при чому виявилося, що не всі відділи товариства підтримують цю справу і що тому ці бурси не можуть відповідно розвиватися. При дебаті над причинами, як зарадити злому, поставив учитель Балих внесок, щоб усунути непорозуміння між поляками і русинами так, щоб усі учителі, без огляду на національність, підтримували учительські бурси, але референт тієї справи п. Скшинський заявив, що в товаристві нема ріжниці між поляками і русинами. Ця заява п. Скшинського була настільки правдива, що справді ніхто не міг би був і допустити, що в товаристві і на зборах находяться якісь русини, бо цілий час не відізвався ніхто руським словом, хоч були балачки і про такі справи, що не торкалися відносин у шкільництві виключно у західній Галичині."

ЮВИЛЕЙ ХРЕЩЕННЯ РУСИ.

„Росія і з нею й Русь-Україна святкує тепер велике свято 900-літнього ювилею хрещення Руси, та жаль тільки, що це велике свято обходиться не так, як воно повинно обходитись після Христової науки в братній любови, але святкується по указу. В [illegible] це торжество матиме тільки церковний характер. Кажуть, що уряд не дозволить славянським благотворительним комітетам у Києві та Москві уладжувати торжественних засідань, щоб не допустити до політичних манифестацій."

ЖІНКИ В АМЕРИЦІ.

„При кінці марта ц. р. відбувся у Вашинґтоні міжнародний жіночий конгрес, в якому взяло участь 3.000 відпоручників-жінок з Америки та з багатьох країв Европи. Промова предсідниці цього конгресу була ось яка: „Перед 150 літами жінок не допускали ні до публичних заведень ні до праці у промислі. Тепер є в Америці до 2.000 жінок, що мають дипломи докторів медицини, кількасот адвокатів і навіть один з найкращих правничих часописів у Шікаґо редаґує жінка. Жінки є також професорами в університетах і літератками. Тисячі жінок заняті в редакціях часописів, як співробітники, у самому Ню Йорку є їх 200. Школи ведуть майже виключно жінки, учительок можна рахувати на 100.000. В адміністраційних урядах є до 3.000 урядовців-жінок. У двох територіях і в одному стейті можуть жінки голосувати при виборах, в багатьох містах вибирають жінок до громадських рад."

Інтерпеляція посла д-ра Степана Барана

до Пана Премієра Ради Міністрів

у справі збурення з доручення повітових старостів 107 православних святинь та спалення в злочинний спосіб трьох православних святинь без виявлення паліїв, в місяцях червні і липні 1938 р. на території люблинського воєвідства, як також переслідування і карання на віроісповідно-релігійному тлі православного духовенства і вірних на терені того воєвідства.

В дні 6. липня 1938 р. зголосив я інтерпеляцію до Пана Премієра Ради Міністрів у справі теперішнього трагічного положення автокефальної православної церкви, її духовенства і вірних на просторі повітів люблинського воєвідства, що їх замешкує православне українське населення та в справі дотеперішнього неунормовання у формі окремого закону відношення польської держави до автокефальної православної церкви в Польщі. Ту інтерпеляцію приняв п. Маршалок сойму на пленарному засіданні сойму в дні 9. липня 1938 р., а відпис її переслав п. Премієрові Ради Міністрів.

Теперішне трагічне положення автокефальної православної церкви в Польщі, її духовенства і вірних на просторі повітів люблинського воєвідства, які замешкує українське православне населення зобразив я дуже численними фактами, подав час, місцевости й особи, у таких випадках, як заміна православних церков на римо-католицькі костели і то часто таких, які ніколи уніятськими не були, замикання, палення та масове бурення православних святинь з доручення державної адміністраційної влади, при асисті державної поліції, вкінці переслідування православних вірних і православного духовенства на віроісповідному підложжі та неетатового православного духовенства і виселювання його з займаних дотепер душпастирських місць за відслужування православної Богослужби.

В міжчасі вже по внесенні тієї моєї соймової інтерпеляції положення автокефальної православної церкви, її духовенства і вірних на згаданім вище терені значно погіршилося, бо вже в останніх днях по день 18. липня 1938 року зайшли нові численні випадки бурення православних святинь навіть в дуже знаних відпустових місцевостях, де в часі відпусту збиралися десятки тисяч православних вірних як

нпр. в Турковичах пов. Грубешів, де по ревіндикації великого мурованого православного монастиря враз з церквою і численними будинками перед кільканацяти літами, збурено з доручення повітового старости в Грубешові в дні 16. липня 1938 р. безпосередньо по відпусті, що відбувся 15. липня ц. р. православну каплицю, в якій відслужувано Богослужби в часі відпусту. В тій каплиці находився чудотворний образ, а недалеко чудотворне джерело над річкою Гучвою. В тім самім дні 16. липня ц. р. збурено в містечку Савин холмського повіту з доручення пов. старости муровану православну церкву збудовану в 1867 р. Була це офіціяльна церква філіяльна, а душпастир тієї церкви, о. мітрат Ксенофонт Мільков діставав дотацію в квоті 20 зол. місячно і мав право ведення книг цивільного стану і навчання в школі православної релігії. Цього душпастиря усунено і тепер є він сотрудником пароха православної парохії в Сичині на Холмщині. В той спосіб позбавлено тепер православне населення в містечку Савині церкви і душпастиря. Ту церкву збурено в короткий час по її направі на весну ц. р. до якої то направи крім вкладок вірних причинилося також і повітове староство в Холмі квотою 300 зол. з державних фондів.

Від 4. липня до 7. липня 1938 р. збурено з доручення пов. старости в Томашові, Казимира Велиновського православну церкву в містечку Лащів, томашівського повіту під особистим наглядом війта лащівської волости Казимира Хмеля і при асисті численного відділу державної поліції, озброєної в кріси з настромленими баґнетами, під командою команданта постерунку з Тишівців. Бурення тієї великої деревляної церкви, відновленої і відмальованої в 1936 р. коштом понад 3.000 зол. і яка була в доброму стані, перевели спроваджені робітники поляки, яким плачено по 5 зол. денно.

В понеділок 4. липня 1938 р. явився рано біля церкви в Лащові війт Казимир Хмель в асисті численного відділу державної поліції з поліційною собакою враз з робітниками поляками з доокольничних місцевостей і зараз приступлено до бурення церкви одинокої православної церкви на цілу широку околицю з кількома тисячами вірних православних. На вид бурення церкви, збіглося кількасот людей, місцеве українське православне населення. Прибігли малі діти, прийшли і старики над гробом, зявилася молодь, жінки і мужчини. Повісся страшний плач і голосіння серед зібраних православних. Тоді державна поліція пустила свого пса на малі діти, а старших почали бити гумовими палками і кольбами крісів, стараючися їх відогнати від церкви. Побито тоді багато людей. Поліція утворила кордон довкола церкви і асистувала ввесь час бурення церкви, що тривало три дні. Місцеве українське православне населення було очевидно безсильне супроти численного озброєного поліційного відділу і тільки голосним плачем і хлипанням протестувало проти бурення їхньої церкви. Серед голосно хлипаючих жінок находилася теж і місцева 25-літня дівчина Анастазія Козак, яка серед спазматичного плачу крикнула: „люди рятуйте церкву, бо не будемо мати де молитися. За це забрано її на місцевий постерунок поліції, де комендант постерунку Мечислав Матчиньскі перед переслуханням побив її гумовою палкою, словами її зневажаючи. На постерунок поліції спроваджено теж і інших місцевих православних. Страшено їх, що будуть виселені, коли не змінять віроісповідання і не перейдуть на римо-католицизм і погрожувано їм адміністраційними карами.

При православній церкві в Лащові, яку тепер збурено, був неетатовим душпастирем [illegible] Григорій Павловський, якого удержувало місцеве українське православне населення. З церкви в Лащові і з релігійних послуг о. Павловського виконуючого свої духовні функції з доручення Митрополита в Варшаві, користало українське православне населення з доокольничних сіл Ратичів, Зимно, Моратин, в котрих то місцевостях православні церкви замкнено і збурено, як рівнож і з інших сіл і присілків.

На початку бурення церкви в Лащові спроваджено під баґнетами поліції о. Павловського і війт Хмель зажадав від нього, щоби вийняв з церкви Найсвятіші Дари. В асисті поліції озброєної в кріси з наїженими баґнетами вийшов [illegible] церкви о. Павловський. Поліція підійшла до великого вівтаря, а з нею війт Хмель в капелюсі на голові, якого ввесь час свого побуту в церкві не знимав з голови, бо в той спосіб хотів виказати публичну погорду для православної релігії. Поліція загрозила о. Павловському, що [illegible]

зів не винесе Найсвятіших Дарів, то негайно відставить його до вязниці окружного суду в Замості до диспозиції прокуратора. Під цією погрозою о. Павловський виніс з церкви Найсвятіші Дари і антимінс.

Церкву в Лащові збурено цілковито. Частину матеріялу продав війт Хмель місцевим і доколичним полякам, решту відложено і призначено на продаж. Робітники, які бурили церкву, розкопали могилу б. православного пароха в Лащові о. Андрія Каролинського, померщого перед 40 літами і похованого звичаєм православних зарав біля церкви. Його трумну отворено, шукаючи, як оповідають за золотим хрестом, що мав бути в трумні. Не найшовши цього хреста, робітники засипали назад розкопаний гріб о. Каролинського, при чому розбили і знищили камінний його нагробник. Ані війт ані поліція не перешкодили тій профанації. Рівночасно зрізано всі дерева, що росли біля церкви, щоби й сліду не було де цілими віками стояла православна церква. Площу, на якій стояла церква в Лащові мають призначити на місце забав для місцевої польської молоді.

В селі Сілець холмського повіту збурено в дні 15. липня 1938 р. дерев'яну місцеву православну церкву збудовану в 1876 р. отже вже по скасуванні унії. Це село — це знане серед православних відпустове місце з каплицею св. Анни і джерелом, після вірувань православних чудотворним, до якого громадно приходили і католики. Тепер і ту каплицю збурено, а дерево з неї вкинено до води.

При буренні православних церков і каплиць знищено умисно образи святих та інші церковні обстанови. В селах Депултичі і Серебрище холмського повіту збурено в липні 1938 р. місцеві православні церкви вже по їх віднові, забрано з них і вивезено дзвони недавно куплені на векслевий кредит. Цей довг досі несплачений і тепер ті, що підписали векслі мусять їх очевидно викупити, не маючи сьогодні ані церкви ні дзвонів. Таких або подібних як вище образків з часів бурення православних церков з доручення державної адміністраційної влади можу навести багато десяток; для скорочення вичислю лише місцевості, в яких в останніх двох місяцях, отже вже в часі теперішньої надзвичайної соймової сесії, збурено 107, як також спалено в злочинний спосіб без виявлення паліїв — три православні церкви на терені люблинського воєвідства: а особливо — на терені таких повітів:

Повіт Біла-Підляська:

1. Біла Підляська, 2. Константинів, 3. Загоріє (церква і 5 каплиць), 4. Межиліссе, 5. Кієвець, 6. Моденe, 7. Костомолоти, 8. Заболотів.

Повіт Білгорай:

1. Біща, 2. Липини, 3. Хмільок, 4. Замх, 5. Обша, 6. Княжпіль.

Повіт Холм:

1. Поболовичі, 2. Коленчиці, 3. Черніїв, 4. Жмудь, 5. Березно, 6. Розтока, 7. Свіржа, 8. Серебрище, 9. Кулик, 10. Хутче, 11. Могильниця, 12. Вільховець, 13. Депултичі, 14. Добромисль, 15. Гусинне, 16. Савин, 17. Сілець (церква і дві каплиці), 18. Покровня.

Повіт Грубешів:

1. Забірці (стара), 2. Забірці (нова), 3. Бусьно, 4. Ласків, 5. Верешин, 6. Городло, 7. Лужків, 8. Грубешів, 9. Бородиці, 10. Діяконів, 11. Городок надбужний, 12. Горощиці, 13. Кулаковичі, 14. Убродовичі, 15. Копилів, 16. Чортовичі, 17. Краків, 18. Голубе, 19. Сліпче, 20. Космів, 21. Човничі, 22. Гусинне, 23. Кобло, 24. Теребінь, 25. Малків, 26. Ярославець, 27. Минини (спалена), 28. Обша, 29. Прегориле, 30. Стрільці, 31. Модринь, 32. Турковичі.

Повіт Томашів:

1. Широволя, 2. Замлинне, 3. Дубиня, 4. Лащів, 5. Новосілки (спалена), 6. Типін, 7. Клятви, 8. Черничин (спалена), 9. Паньків, 10. Юрів, 11. Миція, 12. Терноватка, 13. Вітків, 14. Ходиванці, 15. Жмудь, 16. Гопків, 17. Морятин, 18. Зимно, 19. Недежів, 20. Поледів, 21. Пиняни, 22. Ратичів, 23. Посадів, 24. Ляхівці, 25. Радків, 26. Дутрів, 27. Кмічин, 28. Лукошин, 29. Старе Село, 30. Радостів, 31. Забче, 32. Вакіїв, 33. Наброж, 34. Ріплин, 35. Прюрськ.

Повіт Володава:

1. Королівка, 2. Головно, 3. Збереже, 4. Угнів, 5. Витично, 6. Луковок, 7. Колехович, 8. Лубінь (дім молитви), 9. Голешів, 10. Голя.

Повіт Замость:

1. Шевня.

З повищого виказу слідує, що в місяцях червні і липні 1938 р. збурено в повітах: 1) Більсько-Підляськім 8 церков, а крім того 5 каплиць, 2) Білгорайськім 6, 3) Холмськім 18 церков і 2 каплиці, 4) Грубешівськім збурено 31 святинь і спалено в злочинний спосіб одну святиню без виявлення паліїв, 6) Володавськім 10 і 7) Замостьськім 1 святиню.

Між збуреними з доручення відносних повіт. старостів святинями були теж історичні памятки місцевого будівництва, які треба було зберегти з огляду на їх історичну архитектонічну вартість. Не помогли ніякі інтервенції місцевого православного населення через окремі депутації навіть в мін. кабінетах, ані окремі представлення вищої православної духовної влади і міродайних чинників. На факти замикання, бурення і палення православних святинь, переслідування, карання і виселювання адміністраційною владою православного духовенства за відправу Богослужб, „навертання" на Волині при погрожуванні карами, та виселювання місцевого українського православного населення, звернено увагу уряду на пленарному засіданні сойму 6. липня 1938 р. в промовах послів о. Волкова і Скрипника, а також в моїй промові як і промовах українських сенаторів Луцького і Маслова на пленарному засіданні сенату в дні 14. липня 1938 р. при нагоді дебат в соймі, зглядно в сенаті в справі затвердження укладу з 20. червня 1938 р. поміж Апостольською Столицею і Польською Річпосп. в справі земель, костелів і пounійних каплиць, яких Росія позбавила католицький костел. Рівнож внесено в тій справі до уряду в перших днях липня 1938 р. два обширні меморіяли і цілий ряд менших меморіялів через окремі депутації місцевого безпосередньо зацікавленого православного населення з території люблинського воєвідства, котрі то меморіяли доручили окремі депутації Президії Ради Міністрів в Мін. Внутр. Справ і в Мін. Релігійних Віроісповідань і Публичної Освіти. Всі ті заходи остали без ніякого висліду, а цих депутацій навіть не приняли дотичні міністри чи віцеміністри.

Збурено, зглядно спалено цілий ряд православних святинь на території люблинського воєвідства, православної дієцезії варшавсько-холмської, навіть такі, котрі мішана порозумівавча комісія зложена з Митрополита Діонізія, о. Архиепископа Волинського і Кременецького Олексія і о. Арх. Поліського і Пинського Олександра та представників уряду, призначила згідно відкрити для виконування релігійних обрядів. Місцевостей тих узгіднених на території люблинського воєвідства, де мали бути отворені православні парохіяльні церкви або філіяльні — мало бути 112, а іменно: 1. Бабичі, 2. Бердище, 3. Берестъ, 4. Бужок, 5. Біла Підляська, 6. Білгорай, 7. Біща, 8. Бонча, 9. Бубель, 10. Гусно, 11. Холм, 12. Хмільок, 13. Ходиванці, 14. Черничин, 15. Чесники, 16. Депултичі руські, 17. Долгобичів, 18. Дратів, 19. Дрелів, 20. Дубінка, 21. Городиславичі, 22. Гнойно, 23. Грабовець, 24. Голя, 25. Голешів, 26. Головно, 27. Городло, 28. Горостита, 29. Гостинне, 30. Грубешів, 31. Гусинне, 32. Яблошна, 33. Кієвець, 34. Кобиляни, 35. Кодень, 36. Колеховичі, 37. Комарів, 38. Конюхи, 39. Королівка, 40. Косинь, 41. Костомолоти, 42. Крупе, 43. Кульно, 44. Кулаковичі, 45. Ліщани, 46. Липини, 47. Люблінь, 48. Лащів, 49. Лазиска, 50. Матче, 51. Мазили, 52. Межиліссе, 53. Мягке, 54. Могильниця, 55. Мунятичі, 56. Мшана, 57. Наброж, 58. Неледів, 59. Новосілки, 60. Носів, 61. Обша, 62. Отроч, 63. Ощів, 64. Переспа, 65. Плаваничі, 66. Підгірці, 67. Потік горішний, 68. Потурин, 69. Прегориле-Крилів, 70. Преорськ, 71. Рипини, 72. Сагрин, 73. Савин, 74. Серебрище, 75. Селиська, 76. Сільце, 77. Сілець, 78. Славатичі, 79. Стрільці, 80. Стрижів, 81. Сухава, 82. Сичин, 83. Шара Воля-Тарноватка, 84. Шевня, 85. Шлятин, 86. Шостка, 87. Шиховичі, 88. Сліпче, 89. Свірже, 90. Тарногород, 91. Телятин, 92. Тератин, 93. Теребінь, 94. Томашів, 95. Турковичі, 96. Тишівці, 97. Угнин, 98. Угрузк, 99. Баліїв, 100. Верния, 101. Витків, 102. Володава, 103. Войславичі, 104. Витично, 15. Заболотя, 106. Замх, 107. Загорово, 108. Замость, 109. Збереже, 110. Зерники, 111. Жмудь, 112. Жулин.

(Докінчення буде).

ВІДГУКИ ДНЯ.

В час відпусток.

Так тішиться кожний з нас, коли крізь темряву весняних хмар продереться „боже сонечко і огріє продряхлі кости. „Ох, це вже недалеко до відпусток!" — шепче розмріяний бюрораб. „Поїду над море, кажім над Прут, або загалом денебудь, коби тільки зі Львова!" І жде на цю солодку хвилю, рахує місяці, потім тижні, вкінці дні.

А як урешті прийде довгожданий день... не знає що з ним робити. Море — „деде мені до моря! Залізниця туди, залізниця назад, пансіон, т. зв. дрібні видатки"... Гори — „і це не піде! Дорога, пансіон, дрібні видеркаси . Отже куди?!"...

Минає один день відпустки, минає другий — не їде, бо ще не рішився куди їхати, щоб можна було провести час сяк-так по людськи, а недорого. І тяжко повірити, але проклинає свою відпустку, що наробила йому стільки клопоту.

Кожного дня зміняє постанову, врешті рішається: „Поїду покищо до Черча, а там побачимо".

Черче лежить на середині нашої країни і колиб ішло про безпеку столиці, то вона повинна б бути в Черчі. З кожного боку далеко границі, а само місце надзвичайно оборонне; особливо в слоту, коли розмокнуть дороги і стежки.

Отже їде до Черча, а там — побачить.

Те саме роблю нині і я, прощаючи коханий Львів на довший час і їду до Черча надумуватись. Припускаю, що поїздка над море здається відпаде, не тому, щоб я не любив моря, а просто тому, що воно найменше триста кільметрів задалеко. Ех, колиб так воно було коло Бібрки, Жовкви чи іншого Радехова і мало черчанські пансіони з їх цінами.

КРЕМ HALINA Nr. 2
магістра
В. ПАЗЬДЗЕРСЬКОГО
плекає [illegible] усуває [illegible]
Добрий під пудер.

Лишаються до вибору наші рідні гори і доли. Гори, через поширення прикордонних полос втратили свою атракційну силу, а доли... також сильно обтяті — ціле Поділля, а там майже ціла Волинь і пів Полісся. Остався вузький пояс менш-більш від Сокаля до Станиславова, посередині з... Черчем. Десь там треба шукати пристановища на тих кільканацять днів відпочинку...

А може зробити так, як зробив мій один знайомий.

— Ти їдеш куди? — питав я його тому кілька днів.

Подивився довкола, чи хто нас не підслухує і шепотом сказав:

— Я вже другий тиждень на відпустці.

— І ще у Львові?

— А деж маю бути. Чудово відпочиваю. В хаті нікого нема, сплю доки хочу, їм що забажаю, виходжу коли мені подобається, а приходжу ,коли вже не маю на місті що робити. Може ще десь скочу на кілька днів, але аж жінка приїде.

А нині здибав його як виходив танковим кроком з головної почти.

— Певно кудись їдеш? — догадувався я.

— Мови нема. Навпаки, сиджу далі у Львові.

— Чогож ти такий розсміяний?

— Післав своїй старій гроші, щоб ще собі побула трохи на селі.

Після тієї розмови я знов нерішений.

Може й собі зробити так, як мій знайомий?!...

Галактіон Чіпка.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

Лікарську ординацію
В ШКІРНИХ І ВЕНЕРИЧНИХ НЕДУГАХ
по бл. п. др. Е. Дурделлі
перебрав
Др. Михайло Дубовий
та веде її у ЛЬВОВІ, вул. КОСТЮШКА 4.
(проти „Народньої Гостинниці")

НОВІ ПАМЯТНИКИ ШЕВЧЕНКА.

Окрема комісія для відсвяткування 125-ліття уродин Т. Шевченка на Совітській Україні рішила на внесок письменника Корнійчука перемінити памятник на могилі у Каневі на новий, модерніший. Крім цього рішено закінчити будову початого памятника в Києві. Ріжні пропамятні таблиці в честь поета мають теж повстати в містах, де він жив і працював.

—o—

Жінки протестують.

З філядельфійської „Америки" довідуємося, що 4. червня ц. р. відбулось у Ню Йорку велике протестаційне віче українських жінок проти припинення діяльности „Союзу Українок". На віче в „Купер Юніон Гол" прибуло 2 тисячі жіноцтва, представниць Союзу Українок, Червоного Хреста, сестриць та ріжних клюбів.

Представниці Червоного Хреста пішли до польського консуляту і перед секретарем зложили устний протест проти завішення „Союзу Українок" у Галичині.

Подібні протестаційні віча українського жіноцтва відбулися також по інших містах Злучених Держав і Канади.

—o—

По широкому світі.

Аргентина затягнула позичку на нюйорськім ринку у висоті 25 міліонів долярів.

В Осльо почалися наради чотирьох міністрів закордонних справ скандинавських держав.

Канц. Гітлер приїхав до Кіль, щоб оглянути доки воєнної маринарки.

—o—

ПОДРОБИЦІ СТРАШНОЇ ЛЕТУНСЬКОЇ КАТАСТРОФИ.

До Варшави надійшли дальші подробиці страшної летунської катастрофи на Буковині. Зі зізнань свідків, доколичних селян виходить, що літак упав з великої висоти. Розсліди слідчої комісії потверджують здогад, що причиною катастрофи був удар грому в літак. У катастрофі згинуло 15 осіб.

НОВИНКИ.

— **Лікар Степан Брик**, ординує в нутрішних недугах від 3—5, Львів, ул. Хмельовського 15 II. (бічна вул. Мохнацького). 1570, 1—6

— **Лікар-дентист Чичула Володимир, Ярослав,** абс. Стоматольоґ. Академії у Варшаві, відкрив канцелярію й ординує **в Тернополі, вул. Пілсудського 18.** Власна технічна робітня. 1526 3—5

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 ‹9—?

— **Маґазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5., поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 18—100

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ"** у Львові, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, покости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи".** 1527 —15

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє число (159) „Діла" підпало конфіскаті за передову статтю в цілости з наголовком і частинно за першу вістку на першій сторінці п. н.: „Посол д-р Степан Баран у Митрополита Діонізія".

— **Вистава українського народнього мистецтва в Данціґу.** Заходом Т-ва українських студентів „Основа" у Данціґу відкрито 22. ц. м. виставу українського народнього мистецтва в Данціґу, Йопенґассе ч. 65. Вистава протягнеться до 5. серпня ц. р.

— **Дружина Княгині Ольги** подає до відома, що домівка централі міститься у Львові при вул. Сикстуській 48, тел. 266-77. Секретаріят урядує кожного дня крім неділь і свят від год. 8. рано до 3. попол. Президія приймає кожного дня крім суботи в год. 12—1 вполудне. Зголошення в члени приймає Секретаріят і там можна дістати всі інформації. На бажання висилаємо на провінцію орґанізаційний статут та інструкцію, як основувати повітові місцеві Дружини Княгині Ольги.

— **Популярний поїзд до Славська.** Делеґатура ліґи для підтримки туристики орґанізує в неділю, 24. ц. м. прогульку популярним поїздом зі Львова до Славська. Відізд зі Львова в 6.40 год., зі Славська в год. 20.03. Кошт в обі сторони 6.50 зол. Контрольні карти можна дістати в білетовій касі ПКП при вул. Красіцьких 5 та в бюрах подорожі.

— **Нові ревізії у Ставчанах.** Пишуть нам: Дня 16. 7. в с. Ставчани, б. Львова місцева станиця держ. поліції перевела численні ревізії серед місцевих громадян, шукаючи цим разом за зброєю та нелеґальною літературою, передовсім за летючками, присвяченими памяті вбитого полк. Е. Коновальця. Основні ревізії відбулись у таких осіб: Івасика Волод. (забрали реферати та записки з історії сіл), Пакоша Мик., Діденка Мик. (забрали карту України та реферат „Крути"), Лісового Олекси й інших.

— **Вийшли на волю.** Минулої середи 13. ц. м. вийшов на волю по 3-денному побуті в арешті в Самборі п. Андрій Горечко, урядовець філії „Просвіти" в Турці тому, що причина арештування виявилася безпідставна. З арешту в Бережанах вийшов на волю Ілько Мультан і Степан Волощук з Вівся, яких поліція арештувала під замітом підложення бомби в могилу, що вибухла підчас усування могили і зранила людей. Слідство проти обох арештованих припинено.

— **Вияснення.** У звязку з посмертною згадкою про бл. п. Марію Площанську, поміщеною в „Ділі" з 12. ц. м. (ч. 150), дістаємо вияснення того змісту, що ніхто з родини бл. п. Михайла Площанського, чоловіка бл. п. Марії Площанської, не спольщився ні не змінив греко-католицького обряду. Навпаки — всі члени родини Площанських є свідомими українцями.

ПРИГАДУЄМО!!!
що збірним осередком нашого духовенства, інтеліґенції, кол мистецьких, редакційних, промислових, купецьких, міщанських, тощо є
ЛЬОКАЛЬ
ҐАСТРОНОМІЯ
Львів, Костюшки 3. Тел. 294-85.
Козовідкритий ресторан, кімнати до сидань„Секції Ґастрономічного Промислу при С. У. К." дає запоруку повного вдоволення П. Т. Гостей.

— **Перед розправою проти 35-ох молодих українців.** Над них прокуратор доручив акт обвинувачення 35-ом молодим українцям з Жовківщини, яких прокуратор притягнув до відповідальности за приналежність до ОУН., деяких за переховування зброї. Всі підсудні перебувають в арештах у Львові від 20. січня ц. р. Розправа відбудеться мабуть в осени ц. р.

— **Кілька цифр.** У цьому році було в духовних семинаріях у Польщі 541 студентів богословії греко-кат. обряду (в попереднім році 592) і 2.101 римо-кат. обряду (2.287 у 1937 р.). — В минулому році істнувало в Польщі 9.212 спортових товариств, які гуртували 521.000 членів, у цьому числі 128.000 жінок. — У Львові занедужало в першому кварталі ц. р. 446 на заразливі недуги.

— **Пропадають свідомі українці в Бережанщині.** Минулого року і на весну цього року пропали в таємничий спосіб у Бережанщині такі свідомі українці: Микола Пришляк, Роман Калайський та його жінка з Гинович. Тепер така сама доля стрінула 19-літню дівчину Ярославу Шпирку з Комарівки пов. Бережани, яка пропала в ночі з 20. на 21. ц. м. З оповідання її матері виходить, що 5 тижнів тому підкинено їй картку з погрозами, щоб вона перестала займатися працею в читальні, бо жде її смерть. Тому слід здогадуватися, що дівчина впала жертвою тих, яким не подобалася її праця в читальні та в інших українських товариствах. Ярославу Шпирку забрали з замкненої стодоли підчас великого дощу так, що щойно рано другого дня знайдено її спідничку і білля. Напасники дісталися виломаними дверцятами від стриху, вийшли головними дверима відсунувши засув.

— **Роковини страйку людовців.** Головна управа „Стронніцтва Людов"-ого дістала повідомлення з 200 місцевостей про приготування до свята „чину хлопского" на 15. серпня ц. р. У звязку з підготовою до цього свята головна управа партії людовців видала відозву, щоб людовці ще раз заманіфестували свої політичні домагання.

ЛІКАР
недуг шкірних, венеричних та лік. косметики
Роман Лисяк
Довголітній заступник д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки ординує
1548 при вул. СИКСТУСЬКІЙ 56. 1-10

— **За приналежність до К. П. З. У.** засудив суд у Луцьку селян з Торчмина Миколу Кравчука на 7 років вязниці, Миколу Міщука на 2 роки, Максима Іванюка на 1 рік вязниці. Кількох підсудних суд увільнив.

— **Львівська хроніка.** На паркані при вул. Городецькій ч. 177. побачили робітники минулої суботи вранці тіло молодої жінки, яка повісилася. При ній не знайшли ніяких документів. — З руштування при будинку при вул. Красінського ч. 3. впало з висоти 4-ох метрів двох робітників: Станислав Словец і Михайло Шпик та важко поранилися. Їх відвезли до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** В Бориславі зударився мотоцикль з автобусом. Г. Ґамський та Я. Михась, які їхали мотоциклем, потовклися. — Підчас осідання на летовищі у Станиславові літак зачіпив Гелену Плешер, яка їхала ровером. На щастя обійшлося без катастрофи, бо Плешарівна лише потовклася. — У вязниці у Дрогобичі повісився 36-літній І. Тулай, якого суд у Замостю засудив на 10 років вязниці за вбивство і підпал. — Від грому згоріла стодола Марка Боднара в Дарахові, пов. Теребовля. Згоріла теж стодола і хата Дмитро Диміцького. — У Брикулі Старій, пов. Теребовля грім убив корову Л. Зелінського і запалив дах стодоли, що згорів.

— **66.000 прочан до Мекки і Медини.** З усіх мусулманських країв взяло участь у цьогорічнім паломництві до Мекки і Медини 66.000 осіб, минулого року лиш 53.000. Тому кожний прочан видав здебільша 15 фунтів скарб. Скарб Іба-Савда мав понад 250.000 фунтів чистого зиску.

— **Бої дітей у Ленінграді.** Внаслідок постійної мілітарної пропаґанди між молодю і ненависти до цілого небольшевицького світа на вулицях Ленінграду зводять зі собою малі діти формальні бої поділившись на дві ворожі армії: большевицьку і німецьку. Зброю дає дітям міліція, що сама орґанізує й обіймає протекторат над такими „забавами". А що діти дістають часто гострі замість сліпих набоїв, наслідки таких забави бувають дуже сумні. В останньому часі в одній з таких забав згинуло двох хлопців: 12-літній Терехов і 13-літній Тюнін, кільканадцять було ранених.

— **Моляться по лісах.** У лісах недалеко Семипалятинська в окрузі Казакстану Ґ. П. У. відкрило в лісах християнську секту та арештувало 160 осіб, між ними 55 жінок і дітей. Дорослі відповідатимуть перед судом за тайну протидержавну діяльність, дітей примістили у виховних домах. Члени секти молилися і постили, щоб Бог увільнив їх край від комунізму. Провідником секти був один селянин. Ґ. П. У. викрало також образи святих і ручно переписувані молитви, що їх передали до протирелігійного музею.

— **13-ох здорових людей до шпиталю для божевільних.** Представник руднянського районового комітету у смоленській окрузі Лосенков, начальник виділу здоровля Поляков і предсідник міської ради в Осиповиках Гладченко рішили замкнути у шпиталі для божевільних усіх за борців, які слабо орієнтуються в політичних справах. Ось-так до шпиталю для божевільних попало 13 здорових людей. Винуватців притягнули до судової відповідальности.

— **Самоходові перегони довкола Литви.** Вже почалися самоходові перегони, що їх зорганізував литовський автомобілевий клюб. Загальна довжина траси 1278 км., з того 645 км. припадає на шосу і 663 км. на гостинці. Одночасно відбувається мотоциклевий рейд на довжині траси 923 км. До цих рейдів литовські військові кола привязують велике значіння.

— **Населення СССР. не може купити ні мяса ні риб.** Населення СССР. відчуває щораз то більше недостачу харчів. З Мінська повідомляють, що від довшого часу населення не може купити ні мяса, ні риб. Тепер не можна взагалі купити вепровини навіть у спекулянтів, хоч ще недавно продавали на ринку по 12 рублів за кільограм і воловину по 10 рублів за кільограм. Немає теж товщів, за які ще недавно платилося на ринку по 18 рублів за солене масло, по 21—22 рублів за солонину. Недостачу харчів, а окрема мяса і товщів, пояснюють інтенсивним магазинуванням харчів військовою владою у звязку з маревом війни на Далекому Сході.

— **Велика спека у північнім Сибірі.** Большевицька преса повідомляє про нечувану спеку у північнім Сибірі у смузі вічних ледів. На Тай

ширськім півострові, найдалі висуненім на північ, температура дійшла до 24-ох ступнів Цельзія. На полярнім острові Діксона температура дійшла 14 ц. м. до 21 ступня. В тундрах Сибіру розцвіло дуже багато квітів і появилися невідомі дотепер комахи та метелики.

— Повінь у північному Китаю. Зливні дощі заподіяли в північнім Китаю великі шкоди. В багатьох місцях вода перервала комунікаційні шляхи. Простір між Тієнісіном і Пекіном під водою. Тому, що вода в ріці Гоан-го швидко підноситься, сподіються дальшого поширення повені.

— Рівні права для жінок у Болгарії. У болгарськім парляменті пос. Борис Даскалов зголосив законопроєкт про признання жінкам повних політичних прав. Жінки в Болгарії дістали вперше політичні права підчас останніх виборів. І так підчас виборів до територіяльної самоуправи право голосу дістали матері шлюбних дітей, а підчас виборів до парляменту взагалі заміжні жінки. Одначе жінки не мали права бути вибраними ні до парляменту ні до самоуправи. Метою нового законопроєкту признати всім жінкам рівні політичні права з мужчинами.

— Велика „чистка" у фабриці Уралмас. „Правда" пише, що в уральській фабриці будови машин Уралмас перевели основну „чистку" та усунули як „ворогів народу" понад 250 службовиків з провідних становищ. На їх місце прийшли робітники стахановці. Одначе вже по цій основній „чистці" фабрика виробляє далі лихі вироби, яких випустила минулого року за суму 10 міл., приймає замовлення на короткий речинець, хоч до їх виконання треба багато часу і т. д. Цей хаос викликали у фабриці „вороги народу" і „шпигуни", які походять зпоміж німецьких фахівців. До того народній комісаріят будови машин зміняв дуже часто замовлення, що наразило „Уралмас" на великі втрати. Тому, що комісарем будови машин є М. Каганович. „Правда" називає такі розпорядки цього комісаріяту лише технічно незрозумілими.

— **Мило** — урядово провалізоване, пристосоване до кожної пери, навіть до найвразливішої. Мило вилатне до останку, з густою піною і милим запахом, то лише мило Віяля, аптекаря в Перемишлі. 2—7

——o——

Спорт.

СЯН — Т. Ш. Л.

Змагання цих дружин за вхід до Окружної Ліги відбудуться в неділю 24. ц. м. в год. 5. попол. на грищі Т. Ш. Л. у Левандівці. Дружина Сяну приїздить до Львова поспішним поїздом в год. 1.35 виполудне і тоді повитають її на двірці львівські її симпатики.

ЗАКІНЧЕННЯ МИСТЕЦЬКИХ ЗМАГАНЬ НА ТАБОРІ ЮНІОРІВ У СХІДНИЦІ.

В четвер 21. ц. м. мали відбутися в таборі останні гри за мистецтво львівської округи. Тимчасом провінціональні дружини, між ними й Поділля, виїхали зі Східниці в середу, переконані, що ніяких змагань більше не буде. Тому львівським дружинам, що залишилися, признано вововери з непрнсутніми і мистецтво львівської округи здобула при великому стосунку львівська Лехія.

Єдиний мечі, що відбувся в четвер на першенство табору між Юнаком і Чорними, закінчився перемогою Юнака у відношенні 5:3 (3:2).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно з ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ „БЛИСК" ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА Станиславів, ул. Жулкевського 3.

Театри.

Великий Театр:

Неділя, 24. VII. год. 4. попол. „Люди в блоці".
Неділя, 24. VII. год. 8. веч. „Мусиш бути моїм".
Понеділок, 25. VII. год. 8. веч. „Івон".
Вівторок, 26. VII. год. 8. веч. „Люди в блоці".

Театр Рівноріднострей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Театр Йосифа Стадника [illegible]:

[illegible]:
[illegible] VII. Добродійна Сусанна.
[illegible] VII. Чорноморці.
[illegible] VII. Тітка Карла.
[illegible] VII. Жінка на цензурі. (Виступ Іосифа Стадниківної).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА:
[illegible] VII. Весна пісня.
ЖАБЄ:
[illegible] VII. Орфей у пеклі.
[illegible] VII. Оренка.
[illegible] VII. Пригода в Черчі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського,

ЖАБЄ:
[illegible] VII. Гетьман Полуботок.
[illegible]:
[illegible] VII. Мати наймичка.
[illegible] VII. Чесна Сусанна.
[illegible] VII. Циган Бескиду.
[illegible] VII. Маруся.
[illegible] VII. Вогнеплавна.
[illegible] VII. Гетьман Полуботок.
ВОРОХТА:
1. VII. Мати наймичка.
1. VII. Чесна Сусанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Дівич [illegible]".
АПОЛЬО: „Амури у Пекіні".
АТЛЕНТИК: „Депеша з Пекіна".
БАЛТИК: „В обороні"; „На хмелю".
ВАНДА: „Люби мене мене"; „Вольно [illegible]".
ГУКЕННІЙ: „Тільки раз кохала"; „II [illegible] віт".
ДНІПРО: „Шаленство Мінова".
КАЗИНО: „Кадети маршалки"; „Жит[illegible] на завжди".
КОПЕРНИК: „Останній акт пімсти"; „Міліонер на тиждень"; Метч: Шмелінг—Люї.
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Пропащий слід" і Теодора робить карієру".
МІРАЖ: „Ромео і Юлія".
МУЗА: „Більше чим секретарка"; „Не знала любови".
ПАЛЯС: „Шейк" з Рамоном Новарро.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „В заметілі вогню й заліза" та додатки.
РІЯЛЬТО: „Любовні маневри".
РОКСІ: „Найгарніший день у моему житті".
СВІТ: „Я сказала неправду" зі Смосарською; „Жінка має завжди рацію" з Лілі Понс.
СТИЛЕВЕ: „Чорти побережжа" і ревія „Усота й вишні".
ТОН: „Зрадницький провал"; „Пробудись і живи!"
УТІХА: „Пісня засудженців" і ревія.
ХИМЕРА: „Дівча з далекої півночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Мадейра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 24. липня 1938.

7.15 Ран. пісня, 7.20 Орх., 8.00 Ран. денник, 8.15 Хлібороб. газетка, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хлібороб. гутірка, 9.05 Музика з пл. В танк. ритмі, 9.15 Регіон. трансмісія з Кремянця, 11.45 Муз. перегляд, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Муз. ранок орх. з Вильна, 13.00 Літературний нарис про Е. Ожешкову, 13.15 Пані при керівниці — гутірка, 13.20 Обід. музика, 15.00 Авдиція для села, 16.00 Регіон. трансмісія з Кремянця, 16.30 Театр уяви, слухowище „Вузол", 17.10 Форт. речіт., 17.40 Звуковий тижневик, 18.10 Підвечірок при мікроф. — орх., 19.00 Бюро студій, 20.00 Завтр. програма, 20.05 Попул. слов.-муз. авдиція, 20.35 Місцеві спортові вістки, 20.40 Політ. перегляд, 20.50 Вечір. ден., 21.00 „Мельоманія" — вес. авдиція, 21.30 Фрагм. І. плавецького метчу Польща — Фінляндія, 21.50 Заг. спорт., вістки, 21.51 Спорт. вістки, 22.10 Танк. музика з пл., 22.15 „Діва" — водевіль, 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

Понеділок, 25. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. музика, 8.00 Починаємо тиждень — погід. ран. авдиція, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суcп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мої вакації" — пов. для дітей, 15.30 „Таємниці Львова" — пов. з 1848 р., 15.45 Господ. вістки, 16.00 Концерт солістів, 16.45 Провансія, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Легка музика, 17.55 Гальо, увага! 18.00 Спорт. гутірка! 18.10 Плити, 18.30 Авд. Академ. Легії, 19.00 Пісні — чоловічий хор, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт; у перерві скеч — Передостання пригода Шерльока Гольмса, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Радіотехнічна гутірка, 21.10 Югословян. концерт з Катовиць, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Камераль. концерт, 23.00 Ост. вістки вечір. ден. і метеор. комунікат.

Вівторок, 26. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. концерт, 8.00 Ранок при мікрофоні — плити, апенд., комун., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з плит, 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і суcп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Географічна загадка для старших дітей: Таємнича подорож вуйка Їнрія, 15.35 Перегляд фін.-господ. актуалій, 15.45 Господ. вістки, 1.00 Розр. концерт, 16.45 „Мотоциклем по Польщі" — гутірка, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Орх., 17.55 Гальо, увага! Спорт. вістки, 18.00 „Малпочка серед жаб" — гутірка, 18.10 Камер. конц., 19.10 „Пан мандатарій урядує", фрагмент із „Заклятого двору" В. Лозінського, 19.25 Актуальна гутірка, 19.35 Концерт оркестри, в перерві „Токай" — скеч, 20.45 Веч. ден., 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Театр. гутірка, 21.10 Вальси, 21.25 Військова трансмісія, 21.55 Спортові вістки, 22.05 Краків. весілля, 23.00 Ост. вістки вечір. денника і метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 24. липня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх., 14.10 Конц. з пл., 18.00 Розр. муз., 19.00 Військ. оркестра, 20.10 Розр. конц.-орх. і кварт., 22.30, 23.00, 24.00 Розр. муз.; БІЛГОРОД 18.00 Пісні, 20.00, 21.00 Нар. муз., 22.15 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 12.30 Орх., 15.45 Циган. муз., 17.30 Форт. речіт., 18.30, 19.00 Легка музика, 20.10, 21.00, 22.00, 23.00 „Гари Янош" — оп. Кодалія з Шегедину; ВІДЕНЬ 16.00 Смичковий квартет, 18.00 Свято нар. пісні, 19.00, 20.00 Вес. муз.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Гарні мельод.-орх., 19.00, 20.00 Орх. і солісти, 22.30, 23.00, 24.00 Легка й танкова музика; МІЛЯНО 17.15, 18.00 „Мадам Батерфлай" — оп. Пуччінія, 20.35 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Набукаднезар" — оп. Вердія; МІНХЕН 18.00 Попул. музика, 18.00 Кантата на орх., хор і солістів, 19.10 Розр. концерт, 20.10 Муз. вечір; ПРАГА 12.25 Попул. концерт, 15.30 „Король волоцюг" — оперета Фрімля, 17.30 Військ. орх., 18.00 Радіоорх.; РАДІО ПАРІ 18.00 Легка музика, 18.30 Розр. муз., 19.30, 20.15 Пісні, 20.30 Віольонч. речіт., 21.05, 22.00 Англій-франц. конц., 23.00, 24.00 Танк. музика; РИМ 17.15, 18.00 Конц. з Лайпцігу, 20.35 Розр. музика, 23.15 Танк. музика.

Понеділок, 25. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 20.10, 21.00 Вес. муз. вечір; БІЛГОРОД 18.05 Нар. пісні, 18.20, 19.00 Радіоорх., 20.00, 21.00 Опера з пл.; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 13.30, 23.10 Циган. музика, 17.00 Танк. музика, 18.15, 19.00 Поліц. орх.; ВІДЕНЬ 11.00 Конц. Бетовена, 11.45, 12.00 Реквієм Моцарта, 15.30 Орх., 17.00 Пісні, 17.20 Кварт. Моцарта, 19.30 Кварт. Бетовена, 21.00 Кантата, 23.00 Орх.; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. мельод., 16.00 Пополудн. конц., 18.30, 19.30 Розр. муз., 20.10 Військ. орх., 22.30 Твори на орг. і дуту орх.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.10 Розр. мельод., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; МІНХЕН 16.00 Попол. конц., 18.20 Орх. і сол., 20.20 Танк. й розр. муз., 21.30 Пісні Шумана, ПРАГА 14.10 Конц., 17.40 Співоч. речіт., 18.25 Розр. музика, 21.10 Симф. Дворжака; РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.15 Форт. речіт., 20.30, 21.00, 22.00 Трансм. з Віші; РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.10, 22.00, 23.00 Опер. вечір.

Вівторок, 26. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 Опер. мельод., 15.20 Орх., 18.00 Розр. муз., 20.10 Шопенівський концерт, 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 „Кармен" — оп. Бізета, БІЛГОРОД 18.35 Орх., 19.05 Нар. пісні, 20.00 Скрипк. речіт., БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.30, 18.00, 23.10 Циг. музика, 21.30, 22.30 Військ. орх., ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 16.00, 17.10 Розр. конц., 15.30 Муз. на віольонч. і форт., 18.00 Давн. віденські танкові мельодії, 20.10 Веселі народні мельодії, 21.15 Радіообразки з муз., 22.30, 23.00 Легка й танкова муз., 24.00 Нічний конц., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Опер. мельод., 16.00 Розр. конц., 18.30 Форт. речіт., 19.30 Вес. муз., 20.10, 21.10 Орх., 22.35 Конц. кварт., КОШИЦІ 18. Для Закарп. радіослух. і нар. пісні, МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер, МІНХЕН 12.00 Розр. конц., 16.00 Розр. авд., 18.20 Солісти, 20.40, 21.00 Концерт Моцарта, ПРАГА 16.15, 17.00 Популярний конц., 17.40 Спів. речіт., 18.20 Сальон. квартет, РАДІО ПАРІ 20.15, 21.00 Камер. муз., РИМ 17.15 Тріо, 19.30, 20.30 Розривк. муз., 21.00 Трагічн. мрії, 21.40, 22.00 22.30, 23.15 Танкова музика.

БІРЖА.

Львів, 23 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·12, 89·65, Доляри американські 5·30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5·27·50—5·25·03, Фльорени гол. 292·79—291·05, Франки фр. 14·79—14·49, Франки швайцарські 121·95—121·15 Фунти англ. 26·20—26·04, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·00—12·00 Кор. дан. 117·00—116·15 Кор. норв. 131·68—130·60, Корони шв. 135·14—134·15, Ліри італ. 23·60—22·00, Марки фінлян. 11·56—11·30, Марки нім. 78·00 — 72·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 100·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 123·00 Цукор. 36·00 Вугіль 31·25, Ліліпоп 86·50, Можеїв 13·50, Островець 38·25, Стараховичі, 38·50 Габербуш 45·500.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·50, 67.00, 3 інв. 1 ем. 82·75, серія ненот. 3 пов. інв. 2 ем 81·75 серія ненот. 5. конверс. 70·00 прем дол. 42·00 4 консол. 67·50

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 23. липня 1938.

1 кг. масла десер. бальок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·80 зол.
молоко 15—16 сот.
[illegible] (копа) 3·70 зол.

Тенденція слаба.

Оповістка.

Вписи до Державного Рільничого Ліцею з українською мовою навчання в Черниці, почта Пісочна (Пасічна к. Жидачова) тревають тільки до кінця липня, подання вносити до Дирекції Ліцею, адреса як вище. 1551 2-2

Службовики фабрики „Фортуна Нова" зложили на фонд воєнних вдів і сиріт зол. 70.— і на Т-во Вакаційних Осель зол. 50.—. Повищі квоти передаємо компетентним Товариствам.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Васильковий Дім віс, мануфектури і галянтерії, шукає агентів християн до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

УКІНЧЕНА семинаристка або гімназистка, солідна, працьовита і терпелива, знайде зараз заняття при родині до опіки дітей з лекцією. Зголошення з поданням вимог: Гр.-кат. Парох. Уряд, Корчин, п. Синевідсько Вижнє. 1558 2—

КУПНО — ПРОДАЖ

ПРОДАМ уділ поважної української фабрики. Зголошення: „Діло" під „10.000". 1505 3—3

РЕАЛЬНІСТЬ у Винниках к. Львова до продажі! 254 сяжні городу з овочевими деревами, деревл. дім та мурований господ. будинок. Оглядати: Винники, Собіського 3. Інформації: С. Український, Львів, Потоцького 48. 1553 2—2

МЕШКАННЯ

КІМНАТА, окремий вхід, для Пена на становиші. Глубока 8, І. пов. на право. 1539 2—2

ВИНАЙМУ дві умебльовані кімнати в городі, можливо з харчем, опікою, одній або двом особам. Вул. Львівських Дітей ч. 57 б. 1552 2—2

ДО ВИНАЙМУ 2 кімнати і кухня з повним комфортом від 1. серпня, вул. Пісьова 26. 1559 2—2

БАКСИ в гаражах. Спортова Палата, Зелена 59 до винайму. 1564 1-1

КІМНАТА умебльована, фронтова з утриманням або без і з ужитком лазнички, до винайму. Вул. Глоґівського (бічна Личаківської) ч. 2, ІІІ. п., м. 7. 1-1

ДО ВИНАЙМУ або продажі дім 2 рази 3 кімнати, кухня, веранда, півтора морга городу в Тисьмениці, 7 км. від Станиславова. Відомість: Львів, ул. Шумлинських ч. 15, м. 8. 1567 1—3

ДО ВИНАЙМУ умебльована кімната. Гейнга 24, І. пов. 1556 1-1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ХТО з культурних мужчин, літ 40—48 хоче познайомитися зі старшою панною, солідною людиною, державною урядничкою, з майном кількананцять тисяч зол., зволить зголоситися зі знимкою до Адмін. „Діла" для „ЕНЕ". Побажані: вища освіта, вирівнаний характер, добре становище, симпатична поверховність. Дискреція запевнена честю. 1554 1-1

ПАНА старшого, поважного, інтелігентного, гарної презентації, матеріяльно незалежного у Львові шукає навіть не в матримоніяльній цілі 60-літня приостійна жінка, матеріяльно незалежна. Зголошення зі знимкою до Адм. „Діла" під „Спільні проходи". 2—3

ПАРАСОЛІ

ГОРОДОВІ, ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ І ДИТЯЧІ майже **ДАРОМ**

з найтриваліших гатунків і найновіших взорів поручає першорядна вирібня парасолів **„СІКО"** давня відома фірма СІХЕР І КОРРЕС, ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 29, в пасажі на право, зараз біля „ОРБІСУ". Направи і покриття виконуємо на місци майже даром. 1-10 Увага на адресу і число дому.

ПАНСІОНИ

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Пляжа, купіль, всякі вигоди. Ціни поміркованi. Українська управа. 1562 14-0

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ" (центр.) поручає сонячні гарні кімнати. Кухня дієтична. Ціни низькі. 1515 4—10

РІЖНІ

ЖАРІВКИ до 25 ватів 70 сот., ГОЛОСНИК детекторовий 3.50, ЛЯМПА двохолуміна 6.—, ліхтарки, батерії „Даймон" — найдешевше ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК, Львів, Ринок 21. 1329 5-10

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на наймодніші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 1563 1—8

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, переробляю, шию гардеробу жіночу, мужеську. Коперника 26, подвіря. 1532 1-1

1 ЗОЛОТИЙ — переробляю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. Коперника 26, подвіря.

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1557 2—10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 72-100

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 64-0

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Філія Т-ва „Просвіта" в Городку Яг. прийме з днем 15. серпня 1938 р. постійного урядовця-організатора для своєї округи за винагородою по 50 зол. місячно готівкою, надто мешкання, світло і палива та суспільні обезпечення. Зголошення вносити враз із відповідними документами на руки заступника голови м-ра С. Андрушишина, адвоката в Городку Ягайлон. 1542

КОНКУРС.

Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові (вул. Технічна 1) мріє подання за концесією на трилітній коедукаційний кооперативний ліцей у Львові. Навчання мало би зачатися у вересні ц. р.

З цього приводу розписуємо конкурс на:

1) вчителя товарознавства;
2) вчителя книговодства з рахунками;
3) вчителя англійської і німецької мови з кореспонденцією;
4) вчителя організації і техніки торгівлі та кооперативного підприємства;
5) вчителя права.

Кандидати мусять мати повну кваліфікацію (високі торговельні студії, педагогічна і кооп. практика).

Подання з документами або легалізованими відписами вносити до кінця липня ц. р. **Дирекція Р. С. У. К.**

Інж. Юрій Пясецький

держ. уповажнений інженер будови

Львів, Мучна 46, тел. 270-27

виконує усі праці з обсягу: будівництва та промислової і житлової архітектури. 8—19

Купуйте тільки знаної доброти

ҐОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит

з назвою „РОТР", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166. Станиславів, 3-го Мая 12.

Смачні сніданки, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки

В РЕСТОРАНІ

М. Кузишина

Перемишль, пл. На Брамі.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
498 42-50

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої доставки.
806 1.50

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент

пудру **„CSAVE" 50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Навіть для найвразливішої ЦЕРИ і для НОВОРОДКІВ і НЕМОВЛЯТ прикладання — пісня — переписку

Аптикаря Візля

НІЖНЕ КИЛЬОВИНА і для дітей

Перемишль

РЕВЕЛЯЦІЯ СЕЗОНУ

американський самохід 4. цил.

„WILLYS"

6. сідалевий. Радіо — зужива 8—9 літрів.

Тихі біги, прегарна лінія, комфорт

СПОРТОВА ПАЛАТА

Зелена 59. Тел. 208-71.

Навіть мурин біліє вживаючи цього мила!

мила Квітової Води

ПОРУЧАЄ

ВАШЕ ОЧКО

ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ

Найдешевші меблі

в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 288-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. ІІ. тел. 2[illegible]

ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Кафлярська кооператива

„КЕРАМІКА"

ЛЬВІВ, ул. Шептицьких 16а
Телефон 296-19.

Виконує всякі кафлярські роботи солідно й на час.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенеі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2	зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4	зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8	зол. [illegible]

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок [illegible]